

Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes a Berga

Ajuntament de Berga

Diputació de Barcelona en conveni amb
Espais per a la Igualtat

Diputació Barcelona
xarxa de municipis

PANORÀMICA GENERAL

ORGANITZACIÓ MUNICIPAL

Construcció d'una cultura de treball a l'Ajuntament de Berga pel desenvolupament de polítiques sensibles al gènere

1. Adequar l'administració municipal al principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

TERRITORI

Per una organització urbanística i mediambiental sostenible des d'una perspectiva de gènere

2. Assolir una organització territorial sostenible favorable a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
3. Incorporar la mirada de les dones en el disseny i el desenvolupament de les polítiques relatives al medi ambient.

SOCIODEMOGRAFIA

Prevenició i atenció de les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa

4. Contribuir a l'eradicació de la violència vers les dones promovent una ciutat per a la no-violència.
5. Promoure la integració dels grups en risc o en situació d'exclusió social des d'una perspectiva de gènere.

EDUCACIÓ

La coeducació: eina per al desenvolupament integral de les persones

6. Promoure en l'àmbit municipal una educació que tingui en compte la perspectiva de gènere i garanteixi la igualtat d'oportunitats a dones i homes.

TEMPS PRODUCTIU, TEMPS REPRODUCTIU, TEMPS PERSONAL I COMUNITARI

Per una nova distribució social del temps

7. Reduir les desigualtats de gènere en el treball productiu.
8. Reduir les desigualtats de gènere dins el treball familiar-domèstic i en relació al treball remunerat.
9. Promoure el desenvolupament personal i comunitari de les dones de Berga.
10. Promoure la conciliació dels temps personals, familiars i professionals.

SALUT INTEGRAL

Gestió de la pròpia salut i adequació del sistema sanitari

11. Millorar la salut integral de les dones i de la comunitat en totes les etapes del seu cicle vital.

INDEX

Contingut	Pàgina
HISTÒRIA DE LES POLÍTIQUES DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS	3
INTRODUCCIÓ AL DOCUMENT	5
PANORÀMICA GENERAL	7
ORGANITZACIÓ MUNICIPAL Construcció d'una cultura de treball a l'Ajuntament de Berga pel desenvolupament de polítiques sensibles al gènere	9
TERRITORI Per una organització urbanística i mediambiental sostenible des d'una perspectiva de gènere	19
SOCIODEMOGRAFIA Prevenió i atenció de les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa	33
EDUCACIÓ La coeducació: eina per al desenvolupament integral de les persones	47
TEMPS PRODUCTIU, TEMPS REPRODUCTIU, TEMPS PERSONAL I COMUNITARI Per una nova distribució social del temps	59
SALUT INTEGRAL Gestió de la pròpia salut i adequació del sistema sanitari	85
COMISSIÓ INTERDEPARTAMENTAL	97
BIBLIOGRAFIA	99
GLOSSARI	101

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

INTRODUCCIÓ AL DOCUMENT

El document que presentem a continuació és el fruit de més d'un any de treball. En aquest temps l'Ajuntament de Berga, en col.laboració amb el Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home i l'Associació Espais per a la Igualtat, ha treballat en el desenvolupament de polítiques de gènere i igualtat d'oportunitats al municipi de manera transversal. El procés de treball s'ha desenvolupat en dues fases. En la primera fase, finalitzada l'octubre del 2003, s'ha realitzat un anàlisi de la realitat mitjançant la recollida de dades quantitatives (estadístiques, informes i memòries municipals...) i qualitatives (entrevistes a personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Berga, a entitats i associacions del municipi, etc). El resultat d'aquesta primera fase, finalitzada l'octubre del 2003, ha estat la **Diagnosi de Gènere i Igualtat d'Oportunitats**.

En la segona fase, i amb les conclusions que es van extreure d'aquest anàlisi de la realitat, s'ha treballat en l'elaboració d'aquest **Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes a Berga** que presentem.

El document que presentem a continuació té un doble objectiu. Per una banda, ha de ser un marc de referència pels diferents departaments municipals que en qualsevol moment vulguin desenvolupar actuacions amb perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats. Per l'altra, ha de servir per definir actuacions a desenvolupar a curt termini en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

En aquest sentit, es planteja com una proposta oberta i flexible que pot anar completant-se i/o modificant-se al llarg del temps, en funció de l'evolució de la realitat municipal i de les polítiques de l'Ajuntament.

Aquest document constitueix un punt de partida i un marc de referència per l'Ajuntament de Berga, a l'hora de decidir i definir el desenvolupament d'actuacions municipals de gènere i per a la Igualtat d'Oportunitats.

No volem finalitzar aquesta presentació sense agrair la col.laboració de totes les persones que han participat activament en l'elaboració d'aquest Pla i, especialment, a la Regidoria de Serveis Socials de l'Ajuntament de Berga i tot el seu equip, que ha estat la promotora d'aquest treball, a M^aAntònia Carrasco (Regidora de Serveis Socials) i a Ramona Dachs pel seu suport i el seu treball durant tot el procés.

Desitgem que aquesta aportació sigui útil i afavoreixi el procés de sensibilització i transformació social, per avançar en la consecució de la Igualtat de drets entre dones i homes, incidint, així, en la millora de la qualitat de vida del conjunt de la població.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

HISTÒRIA DE LES POLÍTIQUES DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS.

Per parlar de les Polítiques Locals de Gènere i Igualtat d'Oportunitats ens hem de referir al paper que han jugat els moviments de dones al llarg de la història en la consecució de drets tan fonamentals com el del vot, (aconseguit a l'estat espanyol a l'any 1931), el dret a l'educació o el dret a la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball. És remarcable sobretot el paper jugat pel moviment feminista del s. XX, que ha estat anomenat "la gran revolució silenciosa del segle".

Hi ha hagut moltes dones al llarg de la història que han protagonitzat aquest treball, des de les Begines i les Càtares als segles XII i XIII, fins a les participants a la IV Conferència Mundial de Dones (Beijing, 1995). En tots aquests anys, diferents moviments de dones han contribuït en la construcció d'un llarg camí sense retorn, per tal d'aconseguir els drets bàsics i fonamentals per a les dones.

Al llarg de l'últim segle, el paper de les institucions públiques ha estat tant important com el de les organitzacions de dones, ja que s'han assentat les bases legals i s'han posat en marxa tot un seguit d'estratègies i polítiques a nivell mundial, europeu, estatal, autonòmic i local, adreçades a superar tot tipus de discriminació per raó de sexe. Les bases legals estan posades, però la Igualtat d'Oportunitats real continua sent un objectiu a assolir. La Igualtat formal tot i ser imprescindible, no resulta suficient per aconseguir una Igualtat de fet.

A continuació exposem les principals estratègies institucionals adreçades a superar la discriminació per raó de sexe que s'han desenvolupat:

Nacions Unides

Des de les NNUU s'han impulsat diferents actuacions significatives, entre les quals destaquem :

- La Declaració sobre l'Eliminació de la Discriminació contra les Dones (1967).
- El Programa d'Acció Internacional Conjunta per l'Avançament de les Dones (1970).
- La proclamació de l'Any Internacional de la Dona (1975).
- La Convenció per l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (1979).
- Les quatre Conferències Mundials sobre les dones (Mèxic, 1975; Copenhage, 1980 ; Nairobi, 1985 ; Beijing, 1995).

En la darrera conferència mundial (Beijing,1995) es fa balanç de l'acompliment dels objectius marcats 10 anys enrere. Es generen dos documents d'abast mundial: la *Plataforma d'Acció fins el 2000* i la *Declaració de Beijing*. En ambdós documents es fa palesa la necessitat d'implicar totes les institucions i organismes públics, estatals i locals, totes les organitzacions no governamentals i en definitiva tota la societat en la lluita pels drets de les dones i la millora de la seva situació i qualitat de vida, entenent que fent-ho avança tota la població.

La Unió Europea

Amb l'entrada en vigor del Tractat d'Amsterdam l'any 1999, constituent de l'actual Unió Europea, es consagra que **la UE tindrà per missió promoure, mitjançant polítiques i accions comunes, la igualtat entre dones i homes**, i declara que en totes les seves actuacions tindrà com a objectiu eliminar la desigualtat.

L'Estat Espanyol i Catalunya

La igualtat legal i de drets s'ha anat recollint i desenvolupant en les diferents legislacions i normatives a l'Estat Espanyol. La Constitució de 1978 consagra, en els seus articles 1.1, 9.2, 14 i 15 la igualtat entre totes les persones, i insta a desenvolupar les accions necessàries perquè aquesta igualtat sigui real.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

El govern de l'Estat va crear a l'any 1983 un àmbit específic, seguint les recomanacions europees, des d'on desenvolupar la política d'Igualtat d'Oportunitats: l'Instituto de la Mujer. És des d'aquest marc des d'on desenvolupen els diferents plans estatals, el de 1988-1990, el de 1993-1995, 1997-2000, 2003-2006, que intenten adaptar els objectius programàtics dels Programes d'Acció Europeus a les competències de l'Estat.

La tasca definida a nivell europeu i els plans estatals van inspirar polítiques d'Igualtat d'Oportunitats a nivell autonòmic i local que van tenir el seu reflex també a l'àmbit Català. La Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català de la Dona ha elaborat tres Plans d'Actuació: 1989-1992, 1994-1996, 1998-2000, 2001-2003.

Al 1996 la Diputació de Barcelona va crear la Comissió Interdepartamental de la Dona, amb la voluntat de: *"elaborar programes per a promocionar i igualar els drets i les oportunitats de les dones des de les diverses àrees de la Diputació, així com para proposar nous programes, cercant la interacció entre elles i la implicació en projectes conjunts"*.¹

El 1997 la Comissió Interdepartamental de la Dona va crear la OTPI (Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat), per oferir suport en la realització de les accions d'aquesta Comissió des d'on es va elaborar el Pla Integral per a la Igualtat d'Oportunitats (1998 – 2002) que recollia, definia i concretava les iniciatives per possibilitar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

Avui dia la Diputació de Barcelona, a través del Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home desenvolupa el Pla Integral per la Igualtat d'Oportunitats amb l'objectiu d'introduir i reforçar la perspectiva de gènere en les polítiques municipals i de potenciar la transversalitat de les actuacions municipals per aconseguir una més efectiva igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

---

¹ Pla Integral per la Igualtat d'Oportunitats de la Diputació de Barcelona. (1998-2002)

ÀMBIT D'ACTUACIÓ I

ORGANITZACIÓ MUNICIPAL

Construcció d'una cultura de treball a l'Ajuntament de Berga pel desenvolupament de polítiques sensibles al gènere

Una de les conseqüències que genera la desigualtat entre dones i homes és la distribució de les persones en els espais socials segons el sexe. Per exemple, l'àmbit públic és un espai on hi ha una presència majoritària d'homes, mentre que l'àmbit familiar domèstic és un espai associat a la feminitat. En les institucions tant públiques (administració) com privades (món empresarial) s'acostuma a reproduir aquesta tendència. A l'Ajuntament de Berga, del total del membres del cartipàs municipal només el 30% són dones vers el 70% d'homes¹.

La construcció d'una societat sense desigualtats requereix de l'actuació dels poders públics per eliminar els obstacles existents, però també requereix transformacions en la pròpia cultura de treball municipal. Així, és important que les actuacions dels Ajuntaments i la seva organització interna siguin un referent i siguin coherents amb la projecció exterior de les polítiques municipals en matèria d'igualtat. Per això és necessari que el personal polític i tècnic que haurà d'implementar aquest Pla d'Igualtat d'Oportunitats gosi de sensibilització entorn les desigualtats de gènere i d'eines de treball però també és important que les dones i els homes estiguin igualment presents en totes les àrees de treball i nivells de responsabilitat municipals: del total de persones que treballen a l'Ajuntament només el 26,9% són dones. A més a més, hi ha una segregació evident donat que en les places relacionades amb la cura i atenció de les persones predominen les dones mentre que en aquells llocs de treball relacionats amb professions tècniques (Urbanisme), llocs de vigilància o de manteniment i gestió d'espais públics trobem només homes².

L'elaboració i posterior desenvolupament del Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes a l'Ajuntament de Berga representa la possibilitat d'incorporar i treballar a totes les àrees i serveis municipals la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats. Per això no calen necessàriament grans recursos i infraestructures però sí seguiment, assessorament, suport i coordinació, per tal d'assegurar i reforçar la introducció de la perspectiva de gènere de manera transversal en totes les àrees. A més, cal també revisar i adequar les polítiques que ja existeixen i les que es posaran en marxa per eliminar els desequilibris entre dones i homes i les raons que els originen. La base del treball és la resignificació, la relectura de la realitat i de les polítiques. La transversalitat requereix també canvis en els procediments, en la cultura organitzativa del consistori i la creació de nous canals d'intercanvi i cooperació. Per això s'ha creat una Comissió Interdepartamental formada per personal polític i tècnic de les diferents àrees municipals per a l'elaboració i pel seguiment de la implementació d'aquest Pla. Per aquesta tasca no calen grans recursos però sí, en canvi, un esforç important de sensibilització i formació per part dels i les professionals municipals.

En aquest context és fonamental que la ciutadania, especialment les dones, participin en la vida política i pública, així com en els processos de presa de decisions per assegurar que les

¹ Dades de la web de l'Ajuntament de Berga, novembre del 2004.

² Dades extretes de la Diagnosi de Gènere i Igualtat d'Oportunitats de l'Ajuntament de Berga, octubre 2003.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

seves necessitats, interessos i experiències es tinguin en compte a l'hora de prendre aquestes decisions.

A l'Ajuntament de Berga (com a la majoria d'ajuntaments de Catalunya) el treball entorn la igualtat d'oportunitats entre dones i homes està poc desenvolupat, encara que en algunes àrees existeix sensibilitat i interès i s'han dut a terme certes actuacions. La *diagnosi de gènere* realitzada l'any pasat i l'elaboració del present *Pla d'Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes* per a la ciutat és un exemple de l'interès municipal en aquest sentit.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Panoràmica General de l'Àmbit d'Actuació I

OBJECTIU GENERAL	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Sensibilitzar i formar el personal polític i tècnic de l'Ajuntament en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats. 1.2. Adequar la cultura de treball, l'organització i el funcionament de l'Ajuntament per possibilitar l'aplicació de polítiques d'igualtat d'oportunitats de manera transversal. 1.3. Desenvolupar una política de recursos humans activa que promogui la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en la contractació, formació i promoció del personal. 1.4. Introduir la visió de gènere en la recollida, elaboració i difusió de la informació municipal. 1.5. Promoure la igualtat d'oportunitats i la utilització d'un llenguatge no sexista ni discriminatori en la comunicació oral, visual i escrita de l'Ajuntament i dels mitjans de comunicació locals. 1.6. Impulsar la participació de la ciutadania en general i de les dones en particular en la gestió municipal i, especialment, en la implementació d'aquest Pla.

OBJECTIU GENERAL 1

ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1. SENSIBILITZAR I FORMAR EL PERSONAL POLÍTIC I TÈCNIC DE L'AJUNTAMENT EN MATÈRIA DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS.

Accions:

A.1. Realitzar accions formatives adreçades al personal polític municipal dirigides a facilitar la incorporació de la perspectiva de gènere en la presa de decisions i en les maneres de fer política.

A.2. Realitzar accions formatives adreçades al personal tècnic municipal per facilitar la incorporació de la perspectiva de gènere en el seu treball.

Les accions A.1. i A.2., tant per al personal polític com tècnic, poden ser:

- ◆ De contingut genèric dirigides a tot el personal del consistori.
- ◆ De contingut específic, adaptades a les necessitats de les diferents regidories, àrees i serveis. Per exemple:
  - Atenció al públic: formació sobre l'ús de llenguatge no sexista ni discriminatori, sobre com tenir present la incidència de les diferències de gènere en les demandes/necessitats que ens arriben, com fer la recollida de dades amb perspectiva de gènere.
  - Serveis Socials: formació sobre gènere i migracions, violència de gènere, etc.
  - Policia Local: formació en temes de violència de gènere, atenció a la ciutadania...

A.3. Realitzar campanyes de sensibilització i informació adreçades al personal municipal per sensibilitzar sobre qüestions relacionades amb la igualtat d'oportunitats. Per exemple:

- ◆ Campanyes sobre corresponsabilitat en les tasques domèstiques, per prevenir i informar sobre violència de gènere (assetjament sexual a la feina...), o campanyes per promoure un ús del llenguatge no sexista ni discriminatori, entre d'altres.

A.4. Fer difusió, entre el personal municipal, dels dies internacionals relacionats amb la igualtat d'oportunitats. Per exemple:

- ◆ 8 de Març-Dia Internacional de la Dona Treballadora, 25 de Novembre-Dia Internacional contra la violència vers les dones, entre d'altres.

A.5. Difondre aquest Pla d'Igualtat d'Oportunitats i totes les activitats que es facin des del consistori en matèria d'igualtat d'oportunitats entre tots els treballadors i treballadores de l'Ajuntament. Per exemple:

- ◆ Fer cartells sobre totes les activitats d'igualtat d'oportunitats que dugui a terme l'Ajuntament i col·locar-los en les dependències municipals.
- ◆ Repartir diversos exemplars del Pla d'Igualtat a totes les àrees i serveis municipals.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Equip de govern
- Regidoria de Personal
- Les diferents àrees i serveis per aquelles formacions específiques de cada àrea.

OBJECTIU GENERAL 1

ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. ADEQUAR LA CULTURA DE TREBALL, L'ORGANITZACIÓ I EL FUNCIONAMENT DE L'AJUNTAMENT PER POSSIBILITAR L'APLICACIÓ DE POLÍTIQUES D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE MANERA TRANSVERSAL.

Accions:

A.1. Adjudicar els recursos necessaris i disponibles pel desenvolupament del Pla
Per exemple:

- ♦ Crear una figura (en aquest cas es veu la necessitat de que sigui la referent tècnica del projecte) que s'encarregui de fer el seguiment i la dinamització de la implementació del Pla i de buscar recursos per dur a terme les accions. Serà també la persona referent per totes les àrees municipals en polítiques de gènere i igualtat d'oportunitats.

A.2. Crear i/o reforçar els mecanismes per afavorir la comunicació i coordinació interàrees. Per exemple:

- ♦ Mantenir i reforçar la Comissió Interdepartamental creada per a l'elaboració del Pla com a encarregada de fer el seguiment de la implementació del Pla, l'avaluació i la programació anual de les accions del Pla.
- ♦ Incloure el seguiment, la realització de la proposta de prioritats anuals per dur a la Comissió Interdepartamental i l'avaluació del Pla en les reunions de coordinació de cada àrea.
- ♦ Potenciar el paper del Consell Tècnic de Direcció incorporant periòdicament el seguiment del Pla en l'ordre del dia de les seves reunions.
- ♦ Incloure periòdicament el seguiment i l'avaluació del Pla en l'ordre del dia de les Juntes de Govern Local i Plens Municipals.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Equip de govern
- Totes les àrees i serveis municipals

OBJECTIU GENERAL 1

ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3. DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA DE RECURSOS HUMANS ACTIVA QUE PROMOGUI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.

Accions:

A.1. Garantir una presència equilibrada de dones i homes en totes les àrees i serveis municipals, per trencar amb la segregació horitzontal present en l'organització municipal de Berga. Per exemple: Revisant les ofertes públiques d'ocupació per evitar llenguatge i continguts sexistes i discriminatoris (per exemple: si s'ha de contractar un/una professional de l'enginyeria posar a l'anunci '*enginyer o enginyera*').

- ♦ Revisant els canals de difusió de les ofertes de treball municipal garantint que la informació arribi a dones i homes.

A.2. Garantir la paritat en els llocs de presa de decisions polítiques i tècniques, per trencar amb la segregació vertical present a l'Ajuntament de Berga.

A.3. Analitzar i corregir els biaxos de gènere en la denominació, funcions i valoració dels llocs de treball de l'Ajuntament de Berga. Per exemple:

- ♦ En la relació de llocs de treball i en les publicacions periòdiques on es relacionin els llocs de treball, es pot adequar la denominació fent un ús no sexista del llenguatge, i no incloure valoracions discriminatòries. A més es podrien segregar per sexe les dades referents a la plantilla municipal per àrees, lloc de treball, categoria professional i relació laboral (veure capítol d'Organització Municipal de la Diagnosi de Gènere i Igualtat d'Oportunitats).

A.4. Promoure la corresponsabilitat familiar entre dones i homes Per exemple:

- ♦ Fomentant que els homes que treballen a l'Ajuntament agafin permisos de paternitat o d'altres permisos relacionats amb les tasques reproductives, difonent entre el personal municipal, per exemple, la *Llei de Conciliació 6/2002* (aplicable al personal de les administracions públiques catalanes).

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Equip de govern
- Regidoria de Personal

OBJECTIU GENERAL 1

ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.4. INTRODUIR LA VISIÓ DE GÈNERE EN LA RECOLLIDA, ELABORACIÓ I DIFUSIÓ DE LA INFORMACIÓ MUNICIPAL.

Accions:

A.1. Segregar les dades per sexe i edat en la recollida d'informació dels diversos serveis municipals. Per exemple:

- ◆ Incorporar en la fitxa d'entitats que s'utilitza per registrar les entitats i associacions de Berga, un apartat que reculli el nombre de dones i d'homes membres de l'entitat i dels seus òrgans de direcció, així com el nombre de dones i d'homes que han participat en les seves activitats o programes.
- ◆ Recollir les demandes que arribin a través del nou telèfon d'atenció a la ciutadania de Berga per sexe.
- ◆ Recollir en totes les activitats i serveis que es desenvolupin des del consistori el nombre de dones i homes participants i les seves edats.

A.2. Segregar les dades per sexe i edat en tots els informes, memòries, estudis (tant si són estudis elaborats pel personal municipal com si són externalitzats), i altres documents municipals per visibilitzar la situació de dones i homes. Per exemple:

- ◆ Establir un model de memòria de l'àrea de Serveis Socials que segregui totes les dades que es recullen per edat i sexe.

A.3. Tenir present que les actuacions i polítiques municipals no són neutres i incideixen de manera diferent en dones i homes. Per exemple:

- ◆ El fet d'obrir un nou carrer, per exemple, amb voreres i sense rampes, afecta de manera diferent a dones que a homes, donat que acostumen a ser les dones les que porten el carret de la compra o el cotxet del nadó.
- ◆ La il·luminació d'un carrer, plaça, parc també afecta diferent a dones i a homes, donat que la percepció de seguretat d'unes i d'altres és diferent.

A.4. Tenir en compte les situacions de desigualtat a l'hora de programar actuacions, afavorint aquells col·lectius que requereixen un suport especial. Per exemple:

- ◆ Quan es fan activitats (xerrades, conferències o actes lúdics) en segons quins horaris, les persones que tenen càrregues familiars (criatures, gent gran al seu càrrec...), no tenen la mateixa possibilitat d'accedir-hi. En aquest cas les dones serien les més perjudicades, ja que són elles les que en la majoria dels casos es responsabilitzen de les tasques de cura. Establir un servei de guarderia en el lloc i horari de l'activitat seria una mesura que afavoriria l'assistència d'un col·lectiu desafavorit en aquest cas.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Equip de govern
- Totes les àrees municipals

OBJECTIU GENERAL 1

ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.5. PROMOURE LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS I LA UTILITZACIÓ D'UN LLENGUATGE NO SEXISTA NI DISCRIMINATORI EN LA COMUNICACIÓ ORAL, VISUAL I ESCRITA DE L'AJUNTAMENT I DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ LOCALS.

Accions:

A.1. Garantir el compliment de la moció aprovada per l'Ajuntament de Berga l'any 2003 en la que es demanava la utilització d'un llenguatge no sexista, per exemple:

- ♦ Revisant tots els documents administratius i publicacions municipals existents per eliminar el llenguatge sexista i/o les imatges estereotipades i discriminatòries de dones i homes.
- ♦ Establint un mecanisme que garanteixi la utilització d'un llenguatge no sexista en tota la producció escrita, audiovisual i oral que s'elabori des de l'Ajuntament a partir d'ara (en la pàgina web municipal, en butlletins, revistes, anuncis, cartes, convocatòries, comunicats de premsa...). Una manera de fer-ho seria designar una persona de cada àrea que s'encarregués de revisar tota la informació que aquesta àrea transmeti tant a nivell intern com extern.
- ♦ Fent una campanya interna que animi als treballadors i treballadores a fer un ús no sexista del llenguatge escrit i oral.

A.2. Crear un apartat dins la pàgina web de l'Ajuntament de Berga dedicat a la Igualtat d'Oportunitats, al que pugui accedir tant el personal municipal com la ciutadania.

A.3. Potenciar la presència equilibrada de dones i homes en tots els debats i actes públics organitzats per l'Ajuntament.

A.4. Sensibilitzar i formar als i les professionals dels mitjans de comunicació (premsa, ràdio i televisió) sobre l'ús de llenguatge i imatges no discriminatòries envers les dones i col·lectius en risc o en situació d'exclusió social (persones immigrades, discapacitades...).

A.5. Fomentar la inclusió en els mitjans de comunicació locals de programes o seccions dedicades a les problemàtiques de gènere i que potenciïn la igualtat d'oportunitats.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Equip de govern
- Responsables de comunicació i premsa
- Àrea de Societat de la Informació

OBJECTIU GENERAL 1

ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.6. IMPULSAR LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA EN GENERAL I DE LES DONES EN PARTICULAR EN LA GESTIÓ MUNICIPAL I, ESPECIALMENT, EN LA IMPLEMENTACIÓ D'AQUEST PLA.

Accions:

A.1. Fer un taller participatiu de dones per donar a conèixer el procés d'elaboració del Pla d'Igualtat i recollir les seves necessitats de cara a incloure-les en el present Pla.

A.2. Crear un Consell de Participació per a les dones del municipi que sigui un espai de debat i reflexió i alhora un canal de comunicació, consulta i d'intercanvi de propostes entre les dones de Berga i l'Ajuntament.

A.3. Difondre aquest Pla entre les entitats locals.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Equip de govern
- Regidoria de Participació Ciutadana
- Serveis Socials

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

ÀREES IMPLICADES EN EL CAPÍTOL

- Equip de govern
- Regidoria de Personal
- Responsables de comunicació i premsa
- Àrea de Societat de la Informació
- Regidoria de Participació Ciutadana
- Totes les àrees i serveis municipals
- Comissió Interdepartamental
- Regidoria Promotora del Pla

ÀMBIT D'ACTUACIÓ II

TERRITORI

Per una organització urbanística i mediambiental sostenible des d'una perspectiva de gènere

Generalment l'estructuració territorial dels pobles i ciutats s'ha organitzat al voltant de les activitats i necessitats del món productiu i comercial. Més específicament, en l'optimització i rentabilitat de l'estructura urbana (polígons industrials, zones comercials, infraestructura immobiliària). En aquest ordre, les necessitats familiars, domèstiques, d'oci i de lleure tenen el risc de romandre en un lloc secundari. Aquesta tendència es deu a la prioritat que té el món productiu/econòmic com a motor de desenvolupament de la societat, sobre el benestar i la qualitat de vida de les persones. Els efectes d'aquesta tendència sovint desemboquen en el deteriorament de l'espai urbà i medi ambiental, expressat en problemes de mobilitat (carrers i voreres estretes, manca d'aparcaments, transport públic deficient) i en manca d'equipaments de serveis i de lleure.

Per una altra banda, la incorporació creixent de les dones al mercat de treball, amb l'augment de les càrregues de treball que es produeix quan es combinen les activitats familiars i laborals, ha produït canvis quotidians com ara l'increment dels desplaçaments que les dones fan en els espais urbans.

Aquesta situació ha fet emergir la necessitat d'una nova forma de disseny dels pobles i ciutats on es contempli aquesta realitat i es tingui en compte la sostenibilitat medi ambiental, amb la finalitat d'aconseguir que l'espai urbà sigui funcional a les necessitats quotidianes de les persones (serveis de proximitat, zones recreatives, transport públic eficient, espais no contaminats pels processos productius, etc).

De forma paral·lela, la perspectiva de gènere està intentant introduir en la planificació territorial criteris que contemplin les necessitats de la població, fent èmfasi en els canvis econòmics, socials i culturals de les darreres dècades que han modificat les activitats i en conseqüència els rols i funcionament de la població, especialment de les dones.

Panoràmica General de l'Àmbit d'Actuació II

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
<p>2. ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.</p>	<p>2.1. Desenvolupar una planificació urbana que tingui en compte les diferents situacions i necessitats de les persones (dones i homes de diferents edats, condició social, ètnia...), contemplant especialment l'ús i vivència de l'espai urbà que fan les dones.</p> <p>2.2. Impulsar la participació de les dones en el planejament i disseny de la ciutat.</p> <p>2.3. Facilitar la presència i la mobilitat de les dones per tot el municipi a qualsevol hora del dia.</p> <p>2.4. Promoure el desenvolupament d'una política de transports que s'adapti a les necessitats laborals, familiars i personals de dones i homes i respectuosa amb el medi ambient.</p> <p>2.5. Fomentar una política d'habitatge adaptada a les necessitats de totes les persones que conformen les diferents unitats de convivència i que afavoreixi l'accés dels col·lectius amb dificultats socioeconòmiques.</p>
<p>3. INCORPORAR LA MIRADA DE LES DONES EN EL DISSENY I DESENVOLUPAMENT DE LES POLÍTIQUES RELATIVES AL MEDI AMBIENT</p>	<p>3.1. Definir i desenvolupar una política de medi ambient al municipi que visibilitzi la importància de l'espai domèstic en la tasca de protecció de l'entorn.</p> <p>3.2. Promoure la sensibilització i l'educació ambiental de la ciutadania des d'una perspectiva de gènere.</p> <p>3.3. Desenvolupar una cultura de cura i respecte del medi ambient que promogui i visibilitzi la participació de les dones.</p>

OBJECTIU GENERAL 2

ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 2.1.** DESENVOLUPAR UNA PLANIFICACIÓ URBANA QUE TINGUI EN COMPTE LES DIFERENTS SITUACIONS I NECESSITATS DE LES PERSONES (DONES I HOMES DE DIFERENTS EDATS, CONDICIÓ SOCIAL, ÈTNIA...), CONTEMPLANT ESPECIALMENT L'ÚS I VIVÈNCIA DE L'ESPAI URBÀ QUE FAN LES DONES.

Accions:

A.1. Conèixer quines són les necessitats de les dones de diferents edats respecte l'ús de l'espai urbà per tal d'incorporar-les al disseny de la ciutat. Per exemple:

- ◆ Detectar a través de tallers participatius, d'enquestes, de les entitats, etc... les zones que produeixen més inseguretat i perquè, les problemàtiques relacionades amb l'ús dels espais verds o dels edificis municipals, etc.
- ◆ Desenvolupar mètodes participatius d'investigació: marxa amb les dones de Berga per a que identifiquin les problemàtiques i les possibles solucions.
- ◆ Elaborar Estudis d'Impacte Social per veure com impacta (a qui beneficia, a qui perjudica...) cadascun dels projectes urbanístics de la ciutat (POUM, Plans Parciais, Plans de millora) amb metodologia paral·lela als estudis d'Impacte Ambiental. A l'hora de fer aquests estudis cal tenir en compte la diversitat de la ciutadania (homes i dones de diferents edats, condicions socials, persones amb mobilitat reduïda, etc...).

A.2. Adequar els espais lliures del municipi a les necessitats derivades de les tasques domèstiques, de cura i d'oci. Per exemple:

- ◆ Reservant en llocs públics com parcs i places, equipaments... zones d'ús múltiple per a la guarda de carrets de la compra, cotxets de nadó o similars.
- ◆ Establint zones tant de sol com d'ombra en els parcs, places i espais lliures del municipi.

A.3. Proporcionar formació als i les professionals d'urbanisme i medi ambient sobre com incorporar la perspectiva de gènere al planejament i disseny de la ciutat. Per exemple:

- ◆ Fer difusió d'articles i recerques sobre el tema, com per exemple de '*Las mujeres y la ciudad. Manual de recomendaciones para una concepción del entorno habitado desde el punto de vista del género*', editat per la Fundació Maria Aurèlia Capmany, entre d'altres publicacions.

A.4. Impulsar l'intercanvi d'experiències urbanístiques des de la perspectiva de gènere amb altres ciutats europees. Per exemple:

- ◆ Estudiant la possibilitat de participar en projectes específics d'intercanvi sobre ciutat i gènere (per exemple, el programa europeu URBAL promou, a través de xarxes de cooperació, l'intercanvi d'experiències i solució de problemes concrets de desenvolupament urbà).
- ◆ Establir contacte amb persones o entitats expertes en planificació urbanística i gènere.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

A.5. Garantir un adequat manteniment dels espais verds de Berga per a que siguin espais saludables de descans i relació entre les persones.

A.6. Acabar de dotar la ciutat dels equipaments de serveis bàsics necessaris intentant assolir una distribució equilibrada dins l'espai urbà per facilitar la conciliació dels temps familiar, laboral i de lleure. Per exemple:

- ◆ Equipaments de lleure, sobretot per a la gent jove i adolescents.
- ◆ Adequació del Centre Cívic Municipal com a espai de participació i relació entre els ciutadans i ciutadanes de Berga.
- ◆ Consultori mèdic en les zones més allunyades de l'ambulatori.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Urbanisme
- Serveis i Medi Ambient
- Obres
- Serveis Socials
- Participació ciutadana
- Àrees diverses en funció de l'equipament per l'apartat A.7.

OBJECTIU GENERAL 2

ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.2. IMPULSAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN EL PLANEJAMENT I DISSENY DE LA CIUTAT.

Accions:

A.1. Promoure la participació de les dones en els fòrums d'opinió relacionats amb l'organització territorial i/o generar nous òrgans de participació de dones que intervinguin en el disseny i desenvolupament de les polítiques de planejament urbà, adequant sempre el tipus d'activitats als diversos col·lectius de dones. Per exemple:

- ♦ Fent tallers en els que les dones aportin idees sobre com millorar l'espai urbà i la qualitat de vida de la ciutat, per tal d'incorporar els resultats al POUM i als diferents Plans Parcials i de millora urbana.
- ♦ Creant una Comissió de seguiment del POUM, dels Plans Parcials i dels Plans de millora urbana formada per dones i homes, garantint la presència i la participació de les dones.
- ♦ Creant i consolidant un grup estable de dones, a través de les associacions de veïns/es o d'altres entitats, que treballin periòdicament les qüestions urbanístiques.
- ♦ Ampliant el perfil d'associacions que han intervingut fins ara en els processos de participació urbanístics (associacions veïnals, persones expertes en el tema, empresariat, etc) per a que intervinguin també entitats de caire social i quedin reflectides les necessitats de tota la ciutadania.

A.2. Reconèixer l'aportació que les dones han fet a la societat al llarg de la història, i al municipi de Berga en particular. Per exemple:

- ♦ Assignant noms de dones rellevants a carrers, places, edificis públics o d'altres espais del municipi.
- ♦ Recuperant edificis històrics relacionats amb l'activitat passada de les dones (activitat tèxtil, etc...).
- ♦ Introduint informació sobre l'aportació de les dones a la ciutat en el material escrit i gràfic que s'elabora des de l'Oficina de Turisme de Berga.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Urbanisme
- Cultura
- Serveis Socials
- Turisme
- Participació Ciutadana

OBJECTIU GENERAL 2

ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.3. FACILITAR LA PRESENCIA I LA MOBILITAT DE LES DONES PER TOT EL MUNICIPI A QUALSEVOL HORA DEL DIA.

Accions:

A.1. Eliminar les barreres arquitectòniques de l'espai públic per garantir l'accessibilitat i la lliure mobilitat de totes les persones. Per exemple:

- ♦ Progressiva eliminació de barreres arquitectòniques dels edificis públics.
- ♦ Adequant els carrers, places i espais oberts de Berga a les persones amb mobilitat reduïda, ampliant voreres, peatonalitzant carrers, aplanant carrers (en la mesura que la topografia del municipi ho permeti), etc.
- ♦ Reduint els espais dedicats al pas i estacionament de cotxes per fer una ciutat que doni protagonisme a les persones.

A.2. Identificar els llocs especialment insegurs de Berga i les possibles solucions de disseny i adaptar els nivells de seguretat dels espais públics oberts per tal de que la mobilitat de les dones no es vegi reduïda. Per exemple:

- ♦ Dotant d'una il.luminació adequada i suficient les diverses zones de Berga, especialment les més despoblades.
- ♦ Evitant els espais "morts" i amb visibilitat reduïda en els carrers, places, parcs... del municipi.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Urbanisme
- Serveis
- Obres

OBJECTIU GENERAL 2

ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 2.4.** PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT D'UNA POLÍTICA DE TRANSPORTS SOSTENIBLE QUE S'ADAPTI A LES NECESSITATS LABORALS, FAMILIARS I PERSONALS DE DONES I HOMES.

Accions:

A.1. Conèixer i tenir present l'ús i les necessitats de mobilitat diferenciades de dones i homes, tenint en compte les necessitats laborals, domèstiques i de temps de lleure. Per exemple:

- ◆ Si es fa una Auditoria Ambiental del municipi, incloure l'estudi de la mobilitat seguint aquestes línies.
- ◆ Sol.licitant a les administracions responsables del transport públic i a les companyies que operen en el municipi, dades segregades per sexe i edat sobre l'ús i necessitats de transport de la ciutadania, tenint en compte també la mobilitat per treball productiu.
- ◆ Impulsant la realització d'un estudi de la mobilitat segregada per sexe i necessitats a nivell comarcal a través del Consell Comarcal del Berguedà.

A.2. Ampliar la xarxa de transport públic urbana i interurbana, d'acord amb la realitat del municipi i de la comarca. Per exemple:

- ◆ Sol.licitant a les administracions responsables del transport públic (Consell Comarcal...) l'adequació d'horaris, freqüències i recorreguts a les necessitats de les persones usuàries, tenint en compte no només els horaris del treball remunerat regular i els horaris escolars, sinó també les necessitats derivades del treball i activitats no remunerades (mercats, hospital, serveis, lleure...) i del treball productiu fora dels horaris regulars.
- ◆ Garantint l'adaptació de l'interior i dels accessos de tots els transports públics per possibilitar l'accés de persones amb mobilitat reduïda, de carrets de la compra, cotxets de nens/es...
- ◆ Estudiant la possibilitat de crear un sistema de comunicació en transport públic (microbusos...) entre les diferents zones i barris de Berga.

A.3. Promoure l'ús del transport públic. Per exemple:

- ◆ Adequant les tarifes dels transports públics a la realitat de les persones que l'utilitzen, implantant tarifes reduïdes per les i els acompanyants de persones dependents, per les persones que fan diversos viatges en un mateix dia...

A.4. Promoure l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport alternatiu i respectuós amb el medi ambient. Per exemple:

- ◆ Fent campanyes, festes i activitats de promoció de la bicicleta.
- ◆ Realitzant curssets de bicicleta per gent adulta, especialment per a les dones.

A.5. Crear un carril bici protegit que comuniqui les diferents zones de Berga entre si i amb els municipis de la comarca per millorar la comunicació entre els barris els pobles de la zona. Es podria impulsar aquesta acció a través de la política de comunicacions del Consell Comarcal del Berguedà.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Urbanisme
- Medi Ambient
- Serveis Socials
- Esports
- Turisme

OBJECTIU GENERAL 2

ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 2.5. FOMENTAR UNA POLÍTICA D'HABITATGE ADAPTADA A LES NECESSITATS DE TOTES LES PERSONES QUE CONFORMEN LES DIFERENTS UNITATS DE CONVIVÈNCIA I QUE AFAVOREIXI L'ACCÉS DELS COL·LECTIUS AMB DIFICULTATS SOCIOECONÒMIQUES.

Accions:

A.1. Incrementar la política d'habitatge social a Berga.

A.2. Donar prioritat en l'accés a l'habitatge protegit a les persones que es trobin en les següents situacions: llars monoparentals, tenint en compte que són dones majoritàriament; gent gran (hi ha més dones que homes); dones víctimes de violència de gènere; persones immigrades amb pocs recursos, entre d'altres.

A.3. Crear una borsa d'habitatge per a aquells col·lectius que tenen més dificultats per accedir a una vivenda.

A.4. Promoure noves actituds entre l'empresariat de la construcció a l'hora de dissenyar vivendes, sobretot en les vivendes socials, de manera que el disseny de l'habitatge s'adeqüi als diferents models de convivència i faciliti la realització i el repartiment de les tasques domèstiques i de cura entre tots els membres de l'espai domèstic. Per exemple:

- ◆ Construïnt més pisos de 1 i 2 habitacions, més assequibles per les llars monoparentals, per a la gent gran, etc... Una altra idea seria fer les habitacions d'igual tamany per a que s'adaptin a qualsevol forma de convivència, etc...
- ◆ Potenciant la creació i l'ampliació d'espais comuns tant dins com fora dels pisos (espais relacionals per al veïnat...).

A.5. Promoure la construcció d'habitatges tutelats i adaptats per a les persones grans que viuen soles, la majoria de les quals són dones.

A.6. Adequar els habitatges existents a les necessitats de les persones amb mobilitat reduïda. Per exemple:

- ◆ Atorgant ajuts/incentius a les persones propietàries.
- ◆ Sol·licitant ajuts/convenis amb altres administracions públiques.
- ◆ Establint convenis amb empreses privades, escoles taller/tallers ocupacionals que puguin encarregar-se de les reformes.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Urbanisme
- Obres
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 3

INCORPORAR LA MIRADA DE LES DONES EN EL DISSENY I DESENVOLUPAMENT DE LES POLÍTIQUES RELATIVES AL MEDI AMBIENT

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 3.1.** DEFINIR I DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA DE MEDI AMBIENT AL MUNICIPI QUE VISIBILITZI LA IMPORTÀNCIA DE L'ESPAI DOMÈSTIC EN LA TASCA DE PROTECCIÓ DE L'ENTORN.

Accions:

A.1. Promoure l'elaboració d'una Diagnosi Ambiental del municipi i el disseny i desenvolupament d'una Agenda 21 local, seguint els criteris establerts en aquest Pla (impacte social, segregació de dades per sexe, etc...)

A.2. Adaptar la ciutat i les vivendes per facilitar la realització de les tasques domèstiques relacionades amb el medi ambient (espais de reciclatge i recollida selectiva d'escombraries).

- ◆ Incloure canvis en la legislació urbanística municipal.
- ◆ Fent cursos adreçats tant a homes com a dones sobre com organitzar una correcta gestió dels residus.

A.3. Incorporar en les activitats i materials que s'elaborin sobre recollida selectiva de residus aspectes dirigits a buscar la corresponsabilitat de dones i homes en el treball domèstic, proposant també aquesta acció en les campanyes i actuacions entorn la recollida selectiva del Consell Comarcal del Berguedà. Per exemple:

- ◆ Introduint imatges d'homes i dones fent les tasques domèstiques.
- ◆ Vetllant per l'ús d'un llenguatge no sexista.
- ◆ Incloure reflexions per sensibilitzar la població sobre la necessitat i els beneficis que comporta el fet de dones i homes compartim el treball domèstic.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Medi Ambient
- Urbanisme
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 3

INCORPORAR LA MIRADA DE LES DONES EN EL DISSENY I DESENVOLUPAMENT DE LES POLÍTIQUES RELATIVES AL MEDI AMBIENT

OBJECTIU ESPECÍFIC

3.2. PROMOURE LA SENSIBILITZACIÓ I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA CIUTADANIA DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE.

Accions:

A.1. Fer campanyes de civisme, de cara a sensibilitzar la ciutadania de la necessitat de respectar i tenir cura del medi ambient i dels beneficis que això comporta, que incorporin la perspectiva de gènere i missatges que fomentin la corresponsabilitat de dones i homes en l'àmbit domèstic. Per exemple:

- ◆ Sensibilitzant sobre el risc derivat de la utilització de determinats productes en la llar que són perjudicials per a la salut i el medi ambient.
- ◆ Continuant i reforçant amb altres mecanismes, la campanya per a la recollida d'excrements de gossos.
- ◆ Fent activitats de manteniment i recuperació del patrimoni natural de Berga.
- ◆ Sensibilitzant sobre l'abocament als contenidors de les deixalles de forma adequada i responsable.
- ◆ Desenvolupant intervencions adreçades als col·lectius nouvinguts, donant-los informació sobre civisme i responsabilitat ciutadana.
- ◆ Sensibilitzant les dones del municipi sobre la importància de les seves aportacions i del seu paper en la gestió del medi ambient.

A.2. Desenvolupar activitats formatives sobre gènere i medi ambient adreçades al professorat, l'alumnat i les associacions de mares i pares dels centres educatius. Per exemple:

- ◆ Xerrades als centres educatius adreçades a promoure el civisme i la responsabilitat ciutadana en relació al medi ambient.
- ◆ Promoure el desenvolupament de crèdits de síntesi sobre el tema incorporant la perspectiva de gènere.
- ◆ Organitzar una setmana... dedicada al medi ambient.

A.3. Promoure la correcta gestió dels residus i la implicació de tots els membres d'una llar a través de campanyes, activitats lúdiques, jornades, etc... Per exemple:

- ◆ Apropant la deixalleria comarcal a la ciutadania de Berga: establint un punt de recollida selectiva mòbil als diferents barris de Berga.
- ◆ Incentivant amb premis la recollida selectiva de determinats residus (oli de cuina, per exemple).
- ◆ Fent cursos informatius respecte la correcta gestió de residus adreçats a dones i homes.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

A.4. Procurar que l'Ajuntament sigui un exemple per a la població en l'aplicació de mesures que afavoreixin el desenvolupament sostenible: que tant els homes com les dones que treballen a l'Ajuntament s'impliquin en la selecció i el reciclatge de les escombraries del propi Ajuntament, en l'ús de paper reciclat, en l'ús racional i mesurat de l'aigua, de la llum, etc). Per exemple:

- ♦ Fent una campanya interna per fomentar el respecte i la cura del medi ambient en el treball diari de l'Ajuntament que incorpori missatges per afavorir la corresponsabilitat de dones i homes en l'àmbit domèstic.

A.5. Impulsar la incorporació de la perspectiva de gènere en els Programes Mediambientals del Consell Comarcal (Escoles Verdes, Vies verdes...).

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Medi Ambient
- Ensenyament
- Sanitat i Serveis Socials
- Patrimoni
- Joventut
- Comissió Interdepartamental
- Regidoria Promotora del Pla

OBJECTIU GENERAL 3

INCORPORAR LA MIRADA DE LES DONES EN EL DISSENY I DESENVOLUPAMENT DE LES POLÍTIQUES RELATIVES AL MEDI AMBIENT

OBJECTIU ESPECÍFIC

3.3. DESENVOLUPAR UNA CULTURA DE CURA I RESPECTE DEL MEDI AMBIENT QUE PROMOGUI I VISIBILITZI LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES.

Accions:

A.1. Promoure la participació de les dones en els fòrums d'opinió relacionats amb el medi ambient i/o generar nous òrgans de participació de dones que intervinguin en el disseny i el desenvolupament de les polítiques mediambientals. Per exemple:

- ◆ Fent tallers participatius amb dones per recollir les seves aportacions.
- ◆ Si es fa l'auditoria ambiental i una Agenda 21 local cal garantir i promoure la participació de les dones, en el marc d'un procés global de participació ciutadana.
- ◆ Fomentant en les escoles, centres de formació i associacions la participació de les dones en la temàtica ambiental.

A.2. Promocionar la introducció de formacions ocupacionals i creació de llocs de treball relacionats amb la gestió i el manteniment del patrimoni natural del municipi i amb el turisme com a possibilitat d'inserció laboral per a les dones, incentivant la seva participació. Per exemple:

- ◆ Cura i manteniment de d'espais naturals, formadores de medi ambient a les escoles, guies i dinamitzadores turístiques, elaboració de guies sobre el patrimoni natural i paisatgístic de Berga, etc.
- ◆ Impulsant aquesta acció en la política de recuperació de l'entorn del riu Llobregat o d'espais degradats del Consell Comarcal.

A.3. Visibilitzar i valorar el paper de les dones com a agents actives en la correcta gestió de residus i en el manteniment de l'entorn. Per exemple:

- ◆ Fent exposicions sobre el paper de les dones en el manteniment de la ciutat i de la comarca.
- ◆ Fomentant a través de premis, concursos, beques... la investigació i publicació d'escrits sobre el tema.

A.4. Fomentar la participació de les dones en les entitats mediambientals del municipi. Per exemple:

- ◆ Fent trobades de dones amb el Grup de Defensa de la Natura de Berga o altres entitats relacionades amb el medi ambient.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Medi Ambient
- Urbanisme
- Serveis Socials
- Promoció Econòmica
- Turisme
- Participació ciutadana

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

ÀREES IMPLICADES EN EL CAPÍTOL

- Sanitat i Serveis Socials
- Urbanisme
- Serveis i Medi Ambient
- Obres
- Turisme
- Patrimoni
- Participació ciutadana
- Promoció Econòmica
- Ensenyament
- Cultura
- Joventut

ÀMBIT D'ACTUACIÓ III

SOCIODEMOGRAFIA

Prevenió i atenció de les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa

En la societat industrialitzada s'han produït canvis sociodemogràfics, com ara el progressiu envelliment de la població degut a l'augment de l'esperança de vida i la baixa taxa de natalitat o les onades migratòries de procedència europea i extra comunitària, que han generant transformacions socials i econòmiques que repercuteixen de manera diferent en dones i homes. Així, en l'elaboració de les polítiques municipals caldrà tenir en compte no tan sols els fets demogràfics i les seves repercussions a nivell global, sinó també les conseqüències que tenen en alguns grups d'edat i col·lectius.

En aquest sentit, la tradicional divisió sexual dels rols i del treball (dones- àmbit familiar i homes- àmbit públic) s'ha traduït en una major dificultat per a les dones d'accedir a drets socials bàsics com l'ocupació, l'educació, l'habitatge la salut, la qual cosa les ha situat en una posició de major risc d'exclusió social. En aquest context, es parla de feminització de la pobresa. Alguns col·lectius especialment vulnerables són les dones soles amb carregues familiars, les dones immigrants de procedència extra comunitària que pateixen una doble exclusió (en la seva pròpia cultura i en la societat d'acollida), les dones grans (pensions de viduïtat precàries i amb malalties) i les noies immigrants o de classe desafavorida (deserció escolar per a dedicar-se al treball familiar).

Cal desenvolupar mesures d'intervenció i prevenció des de diverses àrees (educació, formació ocupacional, serveis socials) per evitar aquest risc d'exclusió. Però sobretot posant l'accent de gènere, la qual cosa significa desenvolupar polítiques que contemplin les desigualtats entre dones i homes dins d'aquests col·lectius i afavorir un equilibri en la distribució de les oportunitats.

El municipi de Berga no n'és una excepció ja que alguns d'aquests fenòmens sociodemogràfics són avui presents en la vida quotidiana de la ciutat. La tendència a l'envelliment de la població es manifesta de manera més acusada a Berga i a la comarca i té algunes repercussions importants com el major nombre de dones grans vivint soles, major volum de demandes d'atenció domiciliària per part de persones grans i dependents o les seves famílies i desbordament i cansament de les persones cuidadores (majoritàriament dones), que supleixen l'absència o insuficiència de recursos. Per altra banda, les dones són les principals usuàries dels serveis socials del municipi i les principals beneficiàries dels ajuts d'inserció i les dones soles amb responsabilitats familiars són un col·lectiu molt important com a usuàries, la qual cosa és un indicador del risc al qual estan exposades. També el fenomen de la immigració està molt present a Berga i la precarietat i dependència de les persones nouvingudes tenen un major impacte en les dones immigrades.

No podem oblidar tampoc la violència domèstica i de gènere exercida sobre les dones, realitat, malauradament compartida a tot arreu i que es repeteix també al municipi.

En aquest sentit, aproximar-se als diversos grups de població des d'una perspectiva d'igualtat implica tenir present les circumstàncies culturals (de gènere, d'origen) i condicions socials que envolten a dones i homes en cadascú del seu cicle vital.

Panoràmica General de l'Àmbit d'Actuació III

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
<p>4. CONTRIBUÏR A L'ERADICACIÓ DE LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES PROMOVENT UNA CIUTAT PER A LA NO-VIOLÈNCIA</p>	<p>4.1. Prevenir la violència de gènere¹.</p> <p>4.2. Sensibilitzar i conscienciar la ciutadania per tal d'aconseguir una nul·la tolerància vers la violència.</p> <p>4.3. Millorar l'atenció a les dones víctimes de violència.</p>
<p>5. PROMOURE LA INTEGRACIÓ DELS GRUPS EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE.</p>	<p>5.1. Promoure l'empoderament² de les dones en risc o situació d'exclusió social, per tal de millorar la seva qualitat de vida.</p> <p>5.2. Adequar els Serveis Socials tenint en compte les diferents condicions, situacions i necessitats de dones i homes.</p> <p>5.3. Millorar la qualitat de vida de la gent gran, de les persones dependents i cuidadores³.</p> <p>5.4. Millorar la situació de les dones immigrants.</p> <p>5.5. Fomentar una cultura comunitària basada en la inclusió i el respecte a la diversitat i a les diferències.</p>

¹ Tot acte de violència basat en el gènere que té com a resultat possible o real un dany físic, sexual o psicològic, incloses les amenaces, la coerció o la privació arbitrària de llibertat, tinguin lloc aquests fets en la vida pública o en la privada. Afirma que es tracta d'una vulneració dels drets humans fonamentals, que impossibilita el ple desenvolupament de les dones i de la democràcia i que és una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre els homes i les dones. IV Conferència Mundial de les Dones de Nacions Unides (Beijing, 1995)

² El terme empoderament va sorgir en la Conferència Mundial de les Dones a Beijing (Pekí) per a referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Aquesta expressió també incideix en una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat com a persona. Parteix de perspectives que enfoquen en el gènere i és vist com part del propi procés d'avanç cap a l'equitat de gènere (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

³ És important tenir present que entre les persones grans hi ha moltes més dones que homes i que la gran majoria de les persones cuidadores són dones.

OBJECTIU GENERAL 4

CONTRIBUIR A L'ERADICACIÓ DE LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES PROMOVENT UNA CIUTAT PER A LA NO-VIOLÈNCIA

OBJECTIU ESPECÍFIC

4.1. PREVENIR LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

Accions:

A.1. Realitzar activitats educatives de prevenció de la violència adreçades a l'alumnat dels centres d'educació formal (escoles, institut...) i no formal (esplais...) de Berga. Aquest tipus d'activitats es podrien realitzar a través del Consell de Joves del municipi i de les entitats que hi formen part. Per exemple:

- ♦ Fent tallers o altres activitats de prevenció de relacions abusives i sobre resolució pacífica de conflictes.
- ♦ Fent activitats específiques de promoció de la Igualtat d'Oportunitats i de comportaments solidaris.
- ♦ Promoure la realització d'un crèdit de síntesi sobre gènere, igualtat d'oportunitats, prevenció de la violència, etc... als centres d'educació secundària de Berga.

A.2. Realitzar activitats formatives i informatives (cursos, tallers participatius, sessions informatives...) sobre Igualtat d'Oportunitats, tractament i prevenció de la violència adreçades al personal docent dels centres i entitats educatives de Berga.

A.3. Realitzar activitats formatives i informatives sobre Igualtat d'Oportunitats i prevenció de la violència adreçades a les AMPAS.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Ensenyament
- Joventut – Consell de Joves

OBJECTIU GENERAL 4

CONTRIBUIR A L'ERADICACIÓ DE LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES PROMOVENT UNA CIUTAT PER A LA NO-VIOLÈNCIA

OBJECTIU ESPECÍFIC

4.2. SENSIBILITZAR I CONSCIENCIAR LA CIUTADANIA PER TAL D'ACONSEGUIR UNA NUL.LA TOLERÀNCIA VERS LA VIOLÈNCIA.

Accions:

A.1. Mantenir i incrementar les accions municipals de sensibilització entorn la violència de gènere. Aquestes accions però haurien d'anar acompanyades d'altres sobre igualtat d'oportunitats en general, sobre corresponsabilitat, etc... Per exemple:

- ◆ Mantenint les jornades anuals sobre Violència Domèstica.
- ◆ Desenvolupant campanyes de sensibilització adreçades a la ciutadania.
- ◆ Difonent i fent activitats entorn el 25 de Novembre, dia Internacional contra la violència vers les dones.
- ◆ Adreçant accions informatives a entitats, AMPAS, associacions, Consells de Participació (Consell de Joves...).
- ◆ Fent tallers o jornades entorn el tractament de la violència als mitjans de comunicació, tant generals com locals.

A.2. Potenciar a través de les entitats i associacions del municipi l'organització de xerrades, col·loquis, tallers i d'altres accions adreçades a la difusió de bones pràctiques, a la sensibilització i a la prevenció. Per exemple:

- ◆ Redactant i difonent un manifest contra la violència de gènere.
- ◆ Establint amb les associacions del municipi un Acord Ciutadà contra la violència vers les dones.
- ◆ Fent trobades amb altres municipis per l'intercanvi de bones pràctiques en matèria de violència de gènere.

A.3. Impulsar i donar suport a les iniciatives sorgides des de la societat civil entorn la violència de gènere. Per exemple:

- ◆ Atorgant subvencions específiques a les entitats que treballin el tema.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Ensenyament
- Governació
- Participació Ciutadana
- Societat de la Informació (Comunicació i Informàtica)

OBJECTIU GENERAL 4

CONTRIBUIR A L'ERADICACIÓ DE LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES PROMOVENT UNA CIUTAT PER A LA NO-VIOLÈNCIA

OBJECTIU ESPECÍFIC

4.3. MILLORAR L'ATENCIÓ A LES DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA.

Accions:

A.1. Impulsar la realització d'accions formatives per als agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència, per tal de dotar-los d'eines adients. Per exemple:

- ♦ Fent accions formatives per als i les professionals de Serveis Socials, Policia Local, Sanitat, etc...
- ♦ Realitzant jornades d'intercanvi entre professionals i persones expertes en la matèria.

A.2. Treballar per a que en tots els torns de la policia local hi hagi una professional amb preparació específica per rebre i atendre les dones que arriben per situació de violència.

A.3. Ampliar els serveis específics d'atenció i seguiment a les víctimes de violència de gènere. Per exemple:

- ♦ Ampliant el PADI per a que sigui també un punt específic d'atenció a dones víctimes de violència (incloent per tant atenció psicològica, informació de recursos...). A més, caldria apropar el servei a la tota la ciutadania, fent una bona difusió més enllà dels Serveis Socials.
- ♦ Ampliant, si és necessari, els espais d'acollida per a dones que han d'abandonar el seu domicili: pis d'allotjament d'urgència, establint el que s'anomena una permuta de pis: que les dones víctimes de violència tinguin la possibilitat de permutar un pis de propietat o lloguer per un pis de propietat municipal.

A.4. Realitzar activitats per afavorir la recuperació integral (autoestima, integració social i laboral, etc...) de les dones que han patit o pateixen situacions de violència. Per exemple:

- ♦ Grups de suport de dones maltractades.

A.5. Informar a les dones i als i les professionals sobre els drets, recursos i serveis que tenen les dones víctimes de violència. Per exemple:

- ♦ Elaborant materials escrits amb un llenguatge entenedor per a dones amb baixa formació i en diversos idiomes, assegurant uns canals adequats de difusió.
- ♦ Si es crea l'espai a la web municipal sobre igualtat d'oportunitats entre dones i homes, incloure un apartat específic amb informació referent a la violència, les formes de detecció i els recursos existents per afrontar-la.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

A.6. Consolidar i reforçar el Protocol contra la violència domèstica⁴ i el Circuit d'Atenció a les víctimes del municipi. Per exemple:

- ◆ Dissenyant un sistema d'informació conjunt entre tots els agents implicats que permeti la recollida i el tractament de les dades.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Governació
- Àrees i serveis implicats en el Protocol contra la Violència Domèstica
- PADI

---

⁴ És una de les formes que pot adoptar la violència de gènere i fa referència a totes les formes de relacions abusives que es donen entre els membres d'una família. Per abús s'entén tota aquella forma d'interacció, emmarcada en un context de desequilibri de poder que, per acció o omissió, ocasiona dany físic o psicològic a altres membres de la relació. Té diverses formes de manifestació —física, psicològica, sexual, emocional o econòmica— i pot afectar diferents membres d'una mateixa unitat familiar (dones, nens/nenes, gent gran).

OBJECTIU GENERAL 5

PROMOURE LA INTEGRACIÓ DELS GRUPS EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE

OBJECTIU ESPECÍFIC

5.1. PROMOURE L'EMPODERAMENT DE LES DONES EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL, PER TAL DE MILLORAR LA SEVA QUALITAT DE VIDA.

Accions:

A.1. Informar i orientar les dones sobre els seus drets i sobre l'existència, la utilització i l'accés als recursos socials (prestacions econòmiques, assessorament jurídic, ajudes a domicili...), utilitzant els canals adequats per arribar a cada col·lectiu destinatari. Per exemple:

- ♦ Difonent els recursos i serveis per a dones, i per a la població en general, que hi ha al municipi, a la comarca i/o a la província a través, per exemple, de l'elaboració i actualització d'una Guia de Recursos, garantint que arribi a totes les dones del municipi.
- ♦ Fent un treball específic d'apropament a la població que no arriba als Serveis Socials ni a l'Ajuntament.
- ♦ Mantenint i reforçant el servei jurídic del PADI, difonent el servei no només a través dels Serveis Socials sinó apropant-lo a tota la ciutadania.
- ♦ Establint protocols d'informació i coordinació entre els diferents serveis o persones que realitzen tasques d'atenció, informació i orientació a la ciutadania.

A.2. Potenciar el moviment associatiu de dones en risc o situació d'exclusió social, com a vehicle de canalització de les seves demandes.

A.3. Mantenir els Grups de Suport de Dones en risc o situació d'exclusió social i impulsar la creació de nous per millorar la qualitat de vida i el benestar psicològic d'aquestes dones. Per exemple:

- ♦ Mantenint el GAM de dones que perceben la PIRMI o creant de nous conveniant amb altres entitats o ONGs del municipi o de la comarca.

A.4. Desenvolupar un treball transversal entre els Serveis Socials del municipi i els serveis de Promoció Econòmica de la zona per afavorir la inserció de dones amb càrregues familiars o altres dones en risc o situació d'exclusió.

A.5. Prioritzar l'accés de les dones soles i/o amb càrregues familiars en situació de precarietat econòmica i social als diferents sistemes de protecció social. Per exemple:

- ♦ Inclouent la monoparentalitat com a criteri en la concessió dels diferents tipus de beques i ajuts per l'estudi dels fills i filles d'aquestes dones.
- ♦ Prioritzant l'accés de les dones amb fills i filles menors al seu càrrec als cursos de formació ocupacional (si hi ha), atenent a les seves necessitats específiques.
- ♦ Mantenint les ajudes en el transport públic per a les persones en situació de precarietat econòmica i social, tenint en compte les persones amb fills i filles exclusivament al seu càrrec, les persones cuidadores, etc.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Promoció Econòmica
- Participació ciutadana

OBJECTIU GENERAL 5

PROMOURE LA INTEGRACIÓ DELS GRUPS EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE

OBJECTIU ESPECÍFIC

5.2. ADEQUAR ELS SERVEIS SOCIALS TENINT EN COMPTE LES DIFERENTS CONDICIONS, SITUACIONS I NECESSITATS DE DONES I HOMES.

Accions:

A.1. Analitzar el grau de coneixement i d'utilització dels serveis socials per part de dones i homes. Per exemple:

- ♦ Introduint la variable sexe en els reculls de dades d'utilització dels Serveis Socials.
- ♦ Revisant i millorant el registre de casos, creant un protocol i consensuant criteris entre les diferents persones treballadores, per tenir un coneixement exacte del tipus de problemàtiques i de les característiques de les persones que les pateixen.
- ♦ Fent enquestes per saber el grau de coneixement per part de la població sobre els Serveis Socials.

A.2. Revisar des de la perspectiva de gènere els criteris en les prestacions i recursos gestionats pels Serveis Socials municipals per adequar-los a grups on el risc d'exclusió s'accentuï. Per exemple:

- ♦ Famílies monoparentals, dones grans que viuen soles, dones immigrants, dones en atur, dones maltractades...

A.3. Establir mecanismes que promoguin la participació de les dones en el disseny dels Serveis Socials, recollint les iniciatives i suggeriments de millora de recursos.

A.4. Fer activitats de formació i reciclatge per professionals relacionats amb els Serveis Socials sobre els recursos existents i l'aplicació tenint en compte les diferents condicions, situacions i necessitats de dones i homes. Per exemple:

- ♦ Reforçar als i les professionals que treballen amb infants i adolescents de famílies en risc d'exclusió mitjançant recursos formatius on es contemplin les desigualtats originades pel sistema de gènere dins la família i la societat (èmfasi en la població immigrant).

A.5. Fer intercanvis de bones pràctiques en relació a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes amb professionals de Serveis Socials d'altres municipis.

A.6. Incentivar les associacions i organitzacions que treballen programes en l'àmbit de l'acció social (Càritas, Grup Horitzó, Creu Roja...) per a que considerin les diferents condicions, situacions i necessitats de dones i homes en la seva intervenció.

- ♦ Convidant-les a participar en activitats (xerrades, tallers...) sobre Igualtat d'Oportunitats, etc...

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 5

PROMOURE LA INTEGRACIÓ DELS GRUPS EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 5.3.** MILLORAR LA QUALITAT DE VIDA DE LA GENT GRAN, DE LES PERSONES DEPENDENTS I CUIDADORES.

Accions:

A.1. Informar i orientar a la gent gran i a la ciutadania en general dels recursos i serveis que existeixen al municipi i/o a la comarca per facilitar la vida quotidiana de la gent gran, de les persones dependents i de les persones cuidadores, així com dels beneficis que comporten. En aquest sentit, és important fer una difusió adequada (que arribi a tota la població) de la Guia de Recursos que s'ha elaborat des de Serveis Socials.

A.2. Continuar desenvolupant el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD).

A.3. Millorar la oferta de recursos per a famílies i persones dependents (serveis de proximitat adreçats al manteniment de les persones a casa seva).

A.4. Promoure la creació de grups de voluntariat entre els homes per a cuidar de persones dependents.

A.5. Crear un Consell Municipal de Gent Gran o un altre òrgan de participació per a les persones grans.

A.6. Potenciar la creació i desenvolupament d'espais i activitats intergeneracionals per afavorir l'intercanvi d'experiències i coneixements i promoure l'empoderament de les persones grans.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 5

PROMOURE LA INTEGRACIÓ DELS GRUPS EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE

OBJECTIU ESPECÍFIC

5.4. MILLORAR LA SITUACIÓ DE LES DONES IMMIGRANTS.

Accions:

A.1. Introduir la perspectiva de gènere en els estudis sobre immigració que es realitzin al municipi.

A.2. Fer activitats de sensibilització dirigides a la ciutadania per superar prejudicis i estereotips entorn les persones immigrants i donar a conèixer el valor enriquidor de la convivència de diferents cultures.

A.3. Establir espais de relació entre persones immigrades i autòctones, per afavorir la integració de les dones immigrants i la convivència i el coneixement d'altres cultures, fent activitats en les que ambdós col·lectius (immigrades i autòctones) s'impliquin al mateix nivell. Per exemple:

- ◆ Cursets d'idioma, inclusió en les festes comunitàries, mediació cultural (no només traducció), etc...
- ◆ Impulsant l'intercanvi de coneixements (llengua, tradicions...) en les escoles de persones adultes.
- ◆ Fent tallers multiculturals.
- ◆ Realitzant accions informatives sobre els seus drets, deures i sobre els recursos i serveis existents i als que es poden adreçar.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Ensenyament

OBJECTIU GENERAL 5

PROMOURE LA INTEGRACIÓ DELS GRUPS EN RISC O EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 5.5. FOMENTAR UNA CULTURA COMUNITÀRIA BASADA EN LA INCLUSIÓ I EL RESPECTE A LA DIVERSITAT I A LES DIFERÈNCIES.**

Accions:

A.1. Fer campanyes de sensibilització sobre igualtat d'oportunitats dirigides a la població en general i/o a col·lectius específics per sensibilitzar i promoure la no discriminació.

A.2. Desenvolupar activitats i potenciar els espais intergeneracionals de comunicació i convivència.

A.3. Celebrar les diades internacionals que promouen la no discriminació de les persones, la convivència i la solidaritat. Per exemple:

- ◆ Fent actes, festes, xerrades, etc... o editant publicacions especials. Alguns exemples de dies internacionals celebrats anualment de les Nacions Unides:
  - 21 de Març: dia internacional de la eliminació de la discriminació racial.
  - 31 d'Agost: dia internacional de la solidaritat.
  - 17 d'Octubre: dia internacional per a l'eradicació de la pobresa.
  - 16 de Novembre: dia internacional per a la tolerància.
  - 3 de Desembre: dia internacional de les persones amb discapacitat.
  - 10 de Desembre: dia internacional dels drets humans.

A.4. Incorporar en els documents municipals de difusió pública imatges que reflecteixin l'existència de diversos tipus d'unitats de convivència i maneres de viure.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Joventut
- Societat de la Informació (Comunicació i Informàtica)

ÀREES IMPLICADES EN EL CAPÍTOL

- Ensenyament
- Governació
- Joventut
- PADI
- Participació Ciutadana
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials
- Societat de la Informació
- Altres serveis i àrees implicades en el Protocol contra la violència domèstica
- Comissió Interdepartamental
- Regidoria Promotora del Pla

ÀMBIT D'ACTUACIÓ IV

EDUCACIÓ

La coeducació: eina per al desenvolupament integral de les persones

La construcció del sistema sexe - gènere es realitza en el context dels diferents espais educatius en què té lloc el procés de socialització de la persona: família, lleure, escola, mitjans de comunicació, etc. En aquest procés s'assignen diferents rols i valors i es potencien diverses capacitats en funció del sexe.

Per una banda, és necessari potenciar la **coeducació**¹ com a filosofia pedagògica que, partint d'una anàlisi de gènere, fomenti actituds, valors i capacitats que possibilitin un autèntic desenvolupament integral de cada nen i nena. Aquest treball implica la sensibilitat de la comunitat escolar i de la societat en general. Escola i família han d'avançar en la construcció d'un sistema coeducatiu que prepari les persones per a la plena corresponsabilitat en l'àmbit públic i en el domèstic.

El sistema educatiu públic va jugar un paper fonamental en l'assignació de rols a través de l'escola segregada. La diferenciació de models per a nois i noies ha quedat superada amb l'escola mixta, però la coeducació és molt més que això, i encara s'ha d'avançar més, per exemple, en el disseny de programes que facilitin, no tan sols l'elecció d'opcions acadèmiques i professionals no estereotipades, sinó que posi els mitjans perquè homes i dones puguin ser persones plenament corresponsables, potenciant en l'alumnat la presa de decisions i el desenvolupament de l'autonomia i la responsabilitat a nivell personal, familiar, social i professional, des de l'autoconeixement i l'autoestima. Això implica també contemplar l'educació de forma integral, tenint en compte tots els espais de socialització de la persona: el sistema d'educació reglat (centres escolars i centres de formació de persones adultes) i l'educació no formal (família, llars d'infants, escoles de música, educació en el lleure).

Per altra banda, cal garantir que les dones i els homes d'edat adulta tinguin les mateixes oportunitats d'accés al coneixement i a la formació. Això implica fomentar especialment la formació de les dones adultes i grans, ja que han estat elles les que han estat relegades a l'àmbit domèstic i al marge dels espais educatius. Al mateix temps, cal reconèixer i fer visibles els coneixements que les dones han adquirit en el desenvolupament de les tasques reproductives.

---

¹ Mètode educatiu que parteix del principi d'igualtat entre els sexes i la no discriminació per raó de sexe. Coeducar significa educar conjuntament a nenes i nens en la idea que hi ha diverses mirades i visions del món, diferents experiències i aportacions fetes per dones i homes que han de conformar la cosmovisió col·lectiva i sense les quals no es pot interpretar ni conèixer el món ni la realitat. Coeducar significa no establir relacions de domini que supeditin un sexe a l'altre, sinó incorporar en igualtat de condicions les realitats i la història de les dones i dels homes per educar en la igualtat des de la diferència. *'Mujer y Educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia'*. Editorial Graó. Barcelona, 2002. Pág. 224

Panoràmica General de l'Àmbit d'Actuació IV

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
<p>6. PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES.</p>	<p>6.1. Promoure la coeducació i la igualtat d'oportunitats a l'escola, incidint sobretot en la sensibilització i la formació de la comunitat escolar (professorat, alumnat i mares/pares).</p> <p>6.2. Fomentar que l'elecció d'estudis de nois i noies no es vegi condicionada i limitada pels estereotips de gènere.</p> <p>6.3. Prevenir l'absentisme i el fracàs escolar tenint en compte la perspectiva de gènere.</p> <p>6.4. Promoure una educació basada en la interculturalitat, la diversitat i la solidaritat.</p> <p>6.5. Fomentar la coeducació i el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en els espais d'educació no formal (educació en el lleure, jocs...).</p> <p>6.6. Promoure la formació de les persones adultes des d'una perspectiva de gènere.</p>

OBJECTIU GENERAL 6

PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 6.1.** PROMOURE LA COEDUCACIÓ I LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A L'ESCOLA, INCIDINT SOBRETOT EN LA SENSIBILITZACIÓ I LA FORMACIÓ DE LA COMUNITAT ESCOLAR (PROFESSORAT, ALUMNAT I MARES/PARES).

Accions:

A.1. Difondre entre el professorat i les AMPAS dels centres educatius de Berga material i experiències diverses sobre coeducació i igualtat d'oportunitats en l'ensenyament (es pot fer a través del Consell Escolar Municipal). Per exemple:

- ◆ Elaborant una publicació i/o difonent material ja elaborat sobre la importància i la necessitat de la coeducació.
- ◆ Difonent material sobre la importància dels jocs en la transmissió d'estereotips de gènere entre el professorat, les mares i els pares.
- ◆ Investigant, divulgant i fent sessions d'intercanvi d'experiències coeducatives que s'hagin dut a terme en altres centres de la comarca, de la província, de Catalunya o de l'estat.
- ◆ Divulgant dades i referències de la realitat escolar que afavoreixin la reflexió sobre la igualtat d'oportunitats a l'escola.

A.2. Realitzar accions formatives, jornades temàtiques, tallers o seminaris sobre gènere, coeducació i igualtat d'oportunitats adreçades al professorat, a les mares i pares i al personal municipal que treballi en temes d'ensenyament, infància i joventut. Per exemple:

- ◆ Fent cada any un acte d'obertura oficial del curs escolar per a totes les escoles de Berga i/o incloure en aquest acte una conferència sobre coeducació, sexisme... per sensibilitzar la comunitat escolar envers el tema.
- ◆ Realitzant activitats temàtiques (jornades anuals...) als centres educatius sobre coeducació i igualtat d'oportunitats: sobre la incidència del joc en l'adquisició de la identitat personal i en la transmissió d'estereotips de gènere i importància de fer una pràctica no sexista del joc, de manera que tant nens com nenes practiquin jocs relacionats amb l'àmbit domèstic i amb l'àmbit públic; etc...
- ◆ Desenvolupant activitats sobre la importància de la diversificació de les activitats esportives en l'àmbit escolar, incorporant també per a nois i noies les considerades femenines, i sobre la necessitat d'una participació equilibrada de nois i noies en totes les activitats esportives.

A.3. Realitzar activitats que fomentin la igualtat d'oportunitats i la coeducació de nens i nenes en els centre escolars de Berga, adreçades a l'alumnat i a tota a comunitat escolar. Per exemple:

- ◆ Fent campanyes o tallers sobre els beneficis del repartiment del treball domèstic entre dones i homes per desenvolupar el desenvolupament i l'autonomia dels i les adolescents (veure tallers del "Projecte AUKERA" d'EMAKUNDE, Instituto Vasco de la Mujer); campanyes de sensibilització contra els estereotips sexistes, etc.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

- ◆ Establint un premi de narrativa per escolars o fent un concurs de cartells/còmics per a joves basat en el foment de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes o incorporant un apartat de coeducació en altres convocatòries ja existents.
- ◆ Incentivant el treball de foment de la coeducació i la realització d'activitats extraescolars coeducatives (teatre, cinema, esports, colònies...) a través de subvencions específiques a les AMPAS i entitats relacionades amb l'educació.
- ◆ Impulsant la realització en l'educació secundària d'un crèdit variable sobre gènere i sexisme o tallers sobre el tema.
- ◆ Incloure progressivament la perspectiva de gènere en els continguts dels crèdits variables, etc...: si hi ha un crèdit de coneixement del medi o d'història de la ciutat, incorporar informació sobre l'aportació de les dones.
- ◆ Fent present a les biblioteques escolars i municipals la coeducació a través d'exposicions, de cartells, de llibres... així com en activitats que es realitzin en aquests espais.

A.4. Incloure en les sessions del Consell Escolar Municipal i en les circulars que s'envien periòdicament als centres escolars del municipi aspectes i orientacions específiques per fomentar el desenvolupament de pràctiques coeducatives a les escoles de Berga, tenint en compte sempre la utilització d'un llenguatge i unes imatges no sexistes.

A.5. Recomanar a la comunitat escolar l'ús d'un llenguatge no sexista en els materials que elaborin (cartes als pares i mares, revistes escolars, cartells...).

A.6. Promoure en el Consell Comarcal actuacions en matèria de coeducació. Per exemple:

- ◆ Introduint aspectes coeducatius en projectes ja existents (Escoles Verdes, Poliesportiu a les escoles, Aula de Gent Gran...).
- ◆ Promovent la generació de nous projectes en coeducació.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Ensenyament
- Joventut

OBJECTIU GENERAL 6

PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 6.2.** FOMENTAR L'ELECCIÓ D'ESTUDIS EN NOIS I NOIES EN FUNCIÓ DE LES SEVES CAPACITATS I INTERESSOS, EVITANT LES LIMITACIONS DERIVADES DELS ESTEREOTIPS DE GÈNERE.

Accions:

A.1. Informar sistemàticament l'alumnat dels Cicles Formatius, de Batxillerat i de l'ESO, sobre les noves tecnologies i d'altres ofertes formatives i de la situació del mercat de treball a Berga i a la comarca, incentivant les noies per a que realitzin també formacions tècniques i els nois per a que realitzin també formacions socials i humanístiques. Per exemple:

- ♦ Participant en el Programa "DONA UPC", programa que intenta motivar les noies per a que facin també carreres tècniques o realitzant activitats semblants.

A.2. Desenvolupar activitats de sensibilització adreçades a les famílies sobre la incidència del gènere en les seves expectatives amb la finalitat de facilitar als seus fills i filles una elecció d'estudis i professió realment lliure i d'acord amb els seus interessos i capacitats. Per exemple:

- ♦ Fent campanyes per promoure la diversificació d'opcions acadèmiques i professionals, per fomentar l'elecció no estereotipada d'estudis i la formació superior especialitzada de les dones d'acord amb les activitats econòmiques de la zona.

A.3. Realitzar activitats formatives sobre com incorporar la mirada de gènere en l'orientació acadèmica i professional, adreçades al professorat dels centres educatius del municipi, especialment per aquelles persones que s'encarreguen de l'orientació (Tutors/es, psicopedagogs/gues...).

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Ensenyament
- Joventut
- Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 6

PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

6.3. PREVENIR L'ABSENTISME I EL FRACÁS ESCOLAR TENINT EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

Accions:

A.1. Recollir i analitzar les dades de fracàs i absentisme escolar del municipi de Berga tenint en compte i segregant les dades per sexe i altres variables socials (origen...).

A.2. Analitzar les causes que influeixen en el fracàs escolar i la diferència/similitud d'aquestes causes en nois i noies i tenir-les en compte a l'hora d'intervenir.

A.3. Continuar desenvolupant l'atenció i/o derivació de casos que es fa a través dels Serveis Socials municipals i del Consell Comarcal del Berguedà.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Ensenyament

OBJECTIU GENERAL 6

PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

6.4. PROMOURE UNA EDUCACIÓ BASADA EN LA INTERCULTURALITAT, LA DIVERSITAT I LA SOLIDARITAT.

Accions:

A.1. Organitzar i/o fomentar la realització de festes i activitats relacionades amb la integració de les diverses cultures a l'escola. Aquestes activitats haurien de tenir en compte la perspectiva de gènere.

A.2. Promoure l'accés de nois i noies immigrades a les activitats extraescolars com els espais, els casals d'estiu, les colònies, etc... així com a l'escola bressol del municipi. Per exemple:

- ◆ Informant sobre l'existència d'aquests serveis i activitats: intentant sempre que els canals de difusió (fulletons, cartells...) estiguin en l'idioma de les persones a les que es pretén arribar.
- ◆ Subvencionant a les famílies amb escassos recursos econòmics.

A.3. Impulsar a través del Consell Escolar Municipal accions de suport a l'alumnat extracomunitari/immigrant i les seves famílies per afavorir la seva integració en la vida escolar, tenint molt en compte la realitat de les noies immigrants. Per exemple:

- ◆ Impulsant la realització de programes d'acollida per l'alumnat immigrant que contemplin la perspectiva de gènere i en els que, per exemple, l'alumnat autòcton faci de guia de l'alumnat immigrant (Programa Joves Guies)..
- ◆ Realitzant accions positives per a fomentar la participació de les noies immigrants en les activitats esportives en igualtat de condicions que els nois.
- ◆ Organitzant espais d'intercanvi i relació entre pares i mares autòctones i pares i mares nouvingudes (Programa "Apropem-nos"...).

A.4. Tenir present les diferents situacions i necessitats de les noies immigrants a l'hora de treballar la problemàtica de l'absentisme escolar.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Serveis Socials
- Ensenyament

OBJECTIU GENERAL 6

PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

6.5. FOMENTAR LA COEDUCACIÓ I EL PRINCIPI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES EN ELS ESPAIS D'EDUCACIÓ NO FORMAL (EDUCACIÓ EN EL LLEURE, CIUTADANIA...).

Accions:

A.1. Sensibilitzar la ciutadania i les entitats de Berga sobre la importància del joc en l'adquisició de la identitat personal i la transmissió d'estereotips de gènere. Per exemple:

- ♦ Fent campanyes, exposicions de promoció del joc coeducatiu al Nadal, aprofitant per exemple el Parc de Nadal.
- ♦ Fent exposicions sobre la utilització no sexista de les joguines comparant i visibilitzant les diferències entre un món resultant d'utilitzar joguines sexistes i un món resultant de joguines coeducatives i no sexistes. També seria interessant visibilitzar com en les botigues de joguines aquestes estan separades des d'una perspectiva sexista jugant amb els colors (blau-rosa), etc.

A.2. Facilitar formació i informació sobre coeducació als monitors i monitores d'educació en el lleure. Per exemple:

- ♦ Impulsant la realització d'intercanvis d'experiències en coeducació i educació en valors en general per a les persones que treballen en els espais educatius no formals com esplais, casals d'estiu... a través de la Regidoria de Joventut.

A.3. Tenir present en la programació municipal infantil i juvenil la coeducació com a criteri i valor transversal. Per exemple:

- ♦ Utilitzant un llenguatge no sexista ni discriminatori i no reproduint rols tradicionals en les activitats lúdiques i els jocs.
- ♦ Escollint activitats coeducatives i d'educació en valors en les que es tingui en compte la paritat a l'hora d'escollir les persones dinamitzadores de l'activitat i la utilització de metodologies que trenquin amb l'assignació tradicional de rols.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Ensenyament
- Joventut

OBJECTIU GENERAL 6

PROMOURE EN L'ÀMBIT MUNICIPAL UNA EDUCACIÓ QUE TINGUI EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I GARANTEIXI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS A DONES I HOMES

OBJECTIU ESPECÍFIC

6.6. PROMOURE LA FORMACIÓ DE LES PERSONES ADULTES DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE.

Accions:

A.1. Promoure l'accés de les dones als espais de formació de persones adultes, especialment d'aquelles en risc o situació d'exclusió o social (dones immigrades, dones sense recursos, dones víctimes de violència, dones grans amb baix nivell formatiu...). Per exemple:

- ♦ Subvencionant a aquelles dones sense recursos econòmics per a que puguin accedir a la formació reglada i no reglada.
- ♦ Fent difusió a través dels canals adequats per a que arribi a totes les dones de la formació que hi ha per a persones adultes i dels beneficis que aporta.

A.2. Promoure l'intercanvi de coneixements entre les dones del municipi per fomentar el seu empoderament. Per exemple:

- ♦ Creant un banc d'intercanvi de coneixements (com el banc del temps) a través del qual les dones puguin transmetre els seus coneixements a d'altres dones i rebre al mateix temps formació per part d'altres dones.

A.3. Dissenyar un programa municipal de formació de persones adultes que inclogui tallers, conferències, cursos... per a persones adultes i que es dugui a terme en els equipaments municipals. Alguns exemples d'activitats que es podrien dur a terme són:

- ♦ Fer unes Jornades o xerrades sobre l'ús i distribució del temps per dones i homes i sobre el repartiment de les tasques familiars domèstiques, incidint tant en la seva importància com en el temps i l'energia que requereixen.
- ♦ Realitzar un taller d'intercanvi de tasques i responsabilitats entre dones i homes en l'àmbit domèstic, per potenciar el repartiment de les tasques domèstiques, des d'una vessant lúdica i divertida (Veure exemples de la Guia de Bones Pràctiques de "Talleres de intercambio de tareas y responsabilidades entre hombres y mujeres en el ámbito doméstico", del "Proyecto AUKERA" de l'EMAKUNDE, Instituto Vasco de la Mujer).
- ♦ Fer xerrades, exposicions, tallers... sobre la història de les dones i les seves aportacions a la societat.
- ♦ Realitzar cursos d'Internet i noves tecnologies adreçats a dones orientats a fomentar el trencament de l'aïllament social que molt sovint pateixen les dones que es dediquen exclusivament a les tasques domèstiques.
- ♦ Fent activitats per a la millora de l'autonomia personal, l'autocura i les habilitats socials tant de dones com d'homes, per tal d'afavorir una participació més equilibrada en els àmbits públic i privat.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Ensenyament
- Serveis Socials

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

ÀREES IMPLICADES EN EL CAPÍTOL

- Ensenyament
- Joventut
- Serveis Socials
- Promoció Econòmica
- Comissió Interdepartamental
- Regidoria Promotora del Pla

ÀMBIT D'ACTUACIÓ V

TEMPS PRODUCTIU, TEMPS REPRODUCTIU, TEMPS PERSONAL I COMUNITARI

Per una nova distribució social del temps

L'activitat productiva i reproductiva són activitats que estan vinculades entre elles, es condicionen mútuament i condicionen la possibilitat de gaudir d'un temps personal i d'acció comunitària.

És evident que les dones treballen, però hi ha una diferència clau entre els treballs que radica en la possibilitat de disposar d'un sou i una regularització dels horaris, temps de descans, de vacances i del reconeixement de la pràctica professional o en la realització de les tasques que es desenvolupen per mantenir la llar i la família, que no tenen cap regularització i es defineixen per un baix valor social i un protagonisme bàsicament femení.

A la nostra societat sembla que hem superat l'accés diferencial a l'educació, dones i homes ens podem preparar per accedir a la feina remunerada, però és en aquest moment, en el treball remunerat on les desigualtats són més evidents: entre la població activa aturada de Berga el 62,37% són dones i el 37,63% són homes. I si mirem la distribució de les persones aturades per grups d'edat aquesta diferència s'accentua molt més en determinades franges. Per exemple, de les persones d'entre 35 i 39 anys que es troben a l'atur el 73,68% són dones i el 26,32% són homes, de 40 a 44 anys hi ha un 62,69% de dones enfront un 37,31% d'homes. Així mateix, entre les persones aturades d'entre 50 i 54 anys el 72,97% són dones i el 27,03% homes vers un 36,25% de dones i entre 55 i 59 anys el 70,24% són dones vers el 29,76 d'homes¹.

L'accés al món del treball està, avui en dia, molt lluny de la igualtat d'oportunitats i és encara més evident quan els contractes temporals es realitzen en major mida a dones (del total del contractes fets a dones el 90,8% han estat temporals enfront només un 9,2% d'indefinites²), en la dificultat de les dones majors de 40 anys i els col·lectius de dones immigrades a trobar una feina i en la segregació vertical (escassa presència de dones en càrrecs de responsabilitat i direcció).

A més a més, aquest interès de les dones pels espais professionals no s'ha traduït en un apropament dels homes a les tasques familiars i domèstiques: del total de la població considerada no activa que es dediquen a aquestes tasques a Berga el 98% són dones i el 2% són homes. Per edats, les proporcions no varien gaire: entre els 25 i els 29 anys el 100% són dones, entre els 30 i 34 anys el 95% són dones i el 5% homes, i entre els 35 i els 39 anys el 97% són dones vers el 3% d'homes³. Són tasques no reconegudes i que les persones que les desenvolupen són considerades com a població no activa. Les diferències són, doncs, evidents.

La divisió sexual del treball s'expressa, entre d'altres coses, en la linealitat de la vida masculina. És a dir, el cicle vital dels homes majoritàriament es configura de manera lineal i successiva (és diacrònic): un temps per a treballar, un temps per l'oci o altres activitats, un

---

¹ Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Dades de Berga, any 2003

² Dades de març del 2003, OTG Berga.

³ Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Dades de Berga, any 2001

temps per a la família... etc. En el cas de les dones observem que la sincronia protagonitza les seves vides, ja sigui per l'efecte del que es coneix com a *dobla presència* (responsabilitzar-se de la vida professional i familiar-domèstica al mateix temps) o de la presència/absència (entrades i sortides del mercat laboral que estan molt relacionades amb el cicle vital: maternitat, cura de persones dependents... etc.). Aquesta sincronia dificulta una carrera professional estable ja que es troba condicionada per les necessitats familiars.

Tot i això, hi ha moltes dones que reivindiquen la voluntat de desenvolupar-se en el món laboral i familiar en *corresponsabilitat* amb els seus companys i en igualtat d'oportunitats. Situació que evidencia la necessitat d'un compromís per part de tots i totes (ciutadania, serveis municipals, teixit empresarial i comercial) per facilitar una nova distribució dels temps on les responsabilitats estiguin més repartides.

Aquesta nova distribució està molt lligada al concepte de conciliació, paraula derivada del llatí *conciliare*, que significa posar d'acord els qui estaven oposats entre si.⁴ Es refereix a la possibilitat de compatibilitzar els àmbits de la vida de qualsevol persona (personal, comunitari, familiar i productiu) i que la tradicional divisió sexual del món ha negat tant a homes com a dones.

El món productiu ha esdevingut el centre de l'organització de les vides de les persones. Els horaris i temps de descans giren al voltant de la feina reconeguda però també existeixen altres activitats necessàries per a complementar el desenvolupament social de la ciutadania i de la comunitat. Aquestes activitats no són, només, espais de divertiment, són espais de cultura, d'intercanvi, de participació i de canvi.

La participació comunitària de les dones, tot i que va en augment, es manté, avui dia, amb algunes desigualtats de gènere ja sigui per la dificultat de conciliar les responsabilitats familiars, professionals i comunitàries (parlaríem d'una triple jornada), per la falta de recolzament que troben moltes dones davant les tasques comunitàries que realitzen (es veuen com una extensió de les seves responsabilitats – participació en AMPAS, Grups d'Ajuda...etc.-), per la poca participació femenina en els òrgans de decisió de les entitats i per la dificultat de mantenir la seva participació en relació als cicles vitals (hi ha una major participació femenina en edats joves, noies solteres, i en dones grans, amb fills i filles grans).

D'altra banda, el protagonisme de les dones en aquests espais com a creadores, artistes, esportistes, etc... és molt reduïda. Sovint, les propostes per a les dones i amb protagonisme femení venen donades per dies com el 8 de març (Dia de la Dona) o el 25 de novembre (Dia contra la Violència vers les Dones), diades importants a celebrar i a donar a conèixer que concentren un gran nombre d'activitats amb perspectiva de gènere però en un espai de temps concret. Així, és important apropar les aportacions i mirades de les dones a la ciutadania, homes i dones de diverses edats, situacions i orígens, i integrar-les en la programació cultural, de lleure i esportiva municipal assolint una presència, protagonisme i participació en funció dels interessos personals i comunitaris i no en funció del sexe.

En definitiva, des de la perspectiva de gènere s'ha plantejat la necessitat que les dones estiguin presents en tots els àmbits, per així contribuir activament a l'assoliment d'una societat igualitària i consolidar el seu paper com a ciutadanes. És, per això, important recolzar i potenciar la conciliació i la corresponsabilitat per facilitar l'accés de totes i tots a les activitats productives, associatives, de lleure i culturals amb una vida familiar i domèstica viscuda com una part fonamental pel manteniment de la vida i no com una càrrega.

---

⁴ 'Compartir la feina dintre i fora de la llar'. Programa Municipal per a la Dona. Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat. Febrer del 2003

Panoràmica General de l'Àmbit d'Actuació V

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
<p>7. REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU</p>	<p>7.1. Ampliar el coneixement de la situació social de les dones en el mercat de treball i fer visibles les desigualtats de gènere en aquest àmbit.</p> <p>7.2. Dissenyar i desenvolupar una política municipal de promoció econòmica i ocupació que s'adeqüi a les condicions, situacions i necessitats de dones i homes de diferents edats, orígens i condició social.</p> <p>7.3. Promoure una formació ocupacional en el territori que s'adeqüi a les necessitats de dones i homes de diferents edats i condicions i a l'oferta d'ocupació de la zona.</p> <p>7.4. Fomentar progressivament l'accés de les dones al treball remunerat no submergit, amb qualitat i eliminant les barreres que existeixen per accedir a determinats oficis i categories professionals.</p> <p>7.5. Millorar les condicions laborals i professionals de les dones ocupades (precarietat laboral, discriminacions a la feina, etc...), tenint en compte especialment la situació de precarietat de les dones immigrants.</p> <p>7.6. Fomentar la participació de les persones desocupades en la vida social de Berga, per tal de millorar la seva qualitat de vida.</p>
<p>8. REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE DINS EL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC I EN RELACIÓ AL TREBALL REMUNERAT</p>	<p>8.1. Ampliar el coneixement de la situació social de les dones i els homes en relació treball reproductiu i fer visibles les desigualtats.</p> <p>8.2. Promoure el reconeixement i la valoració social del treball familiar-domèstic.</p> <p>8.3. Promoure la corresponsabilitat entre dones i homes en l'àmbit domèstic.</p>

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

9. PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I COMUNITARI DE LES DONES DE BERGA	<p>9.1. Visibilitzar i promoure el coneixement de les creacions i aportacions socials i culturals de les dones.</p> <p>9.2. Introduir criteris d'Igualtat d'Oportunitats en la programació cultural, lúdica i esportiva de Berga.</p> <p>9.3. Afavorir i recolzar la participació de les dones de totes les edats i orígens en els fets i la creació cultural, en les activitats lúdiques i esportives.</p> <p>9.4. Potenciar la participació de les dones en la vida associativa del municipi.</p>
10. PROMOURE LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONALS, FAMILIARS I PROFESSIONALS	<p>10.1. Promoure la responsabilitat i la participació de la ciutadania (homes i dones) i els sectors laborals en la conciliació dels temps personals, familiars i laborals.</p> <p>10.2. Potenciar el desenvolupament i/o adequació de serveis sociocomunitaris dirigits a facilitar la conciliació dels temps personals, familiars i professionals de dones i homes.</p>

OBJECTIU GENERAL 7

REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 7.1. AMPLIAR EL CONEIXEMENT DE LA SITUACIÓ SOCIAL DE LES DONES EN EL MERCAT DE TREBALL I FER VISIBLES LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN AQUEST ÀMBIT.

Accions:

A.1. Promoure l'adequació de les fonts estadístiques que es produeixen des de la Comarca (CFI-Observatori del Mercat de Treball, OTG...) per assolir un millor coneixement de la realitat socioeconòmica diferencial de dones i homes. Per exemple:

- ♦ Introduint la valoració del treball familiar-domèstic.
- ♦ Introduint la variable sexe, entre d'altres, en totes les estadístiques.

A.2. Crear espais de relació entre l'Ajuntament, el teixit empresarial, comercial i sindical del municipi, el CFI, l'OTG i els centres de formació ocupacional del municipi (Aula 7, UGT...) per tal de conèixer les necessitats d'ocupació de la zona o la situació diferencial de dones i homes en el mercat de treball. Per exemple:

- ♦ Examinant les fonts estadístiques disponibles i realitzant explotacions específiques per tal d'assolir un major coneixement de la realitat socioeconòmica diferencial de dones i homes del municipi i de la zona.
- ♦ Elaborant un estudi de camp propi sobre la igualtat d'oportunitats a les empreses del municipi en el que es pugui conèixer, a través d'entrevistes i dades quantitatives, el nombre de dones contractades a les empreses, les seves tasques i condicions, el nombre d'homes contractats, en quines tasques i condicions, les edats, la disponibilitat de l'empresariat per realitzar accions d'igualtat d'oportunitats i per la contractació de dones, etc..., fent-ne difusió dels resultats obtinguts en espais com la Fira de Maig o altres esdeveniments de la comarca.

A.3. Difondre entre la ciutadania i els agents econòmics i socials del municipi el coneixement sobre la situació i les necessitats de les dones de Berga en relació al treball. Es pot fer a través de campanyes, de la pàgina web municipal, elaboració d'un tríptic, posant un 'stand' d'informació en la Fira de Maig, etc... i s'haurien de tenir en compte els següents aspectes:

- ♦ La participació i la situació de les dones en el mercat laboral, condicions laborals, diferenciant la situació de les dones immigrants, per exemple.
- ♦ L'impacte diferencial de l'atur en dones i homes.
- ♦ La situació de les dones empresàries al municipi.
- ♦ Les dones en l'economia submergida.
- ♦ Possibilitat de conciliar la vida familiar amb la feina.

A.4. Dur a terme processos participatius o altres iniciatives per tal de conèixer les necessitats de les dones del municipi en relació al treball remunerat (dones aturades, dones treballadores, dones empresàries...) i visibilitzar-les. Per exemple:

- ♦ Realitzant activitats consultives (enquestes, fòrums de debat...) amb les dones del municipi, integrant totes les entitats existents (socials, empresarials-sindicals, polítiques) i garantint la presència de les dones joves i immigrades. Seria interessant difondre les recomanacions o propostes sorgides d'aquestes activitats a través de la web municipal.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

A.5. Visibilitzar, en els esdeveniments municipals relacionats amb la Promoció Econòmica com la Fira de Maig o la Fira de Santa Tecla, les iniciatives empresarials de les dones (empreses liderades i/o creades per dones), així com aquelles empreses i entitats que treballen per a la igualtat d'oportunitats (conciliació dels temps de la seva plantilla, etc...). Per exemple:

- ◆ Visibilitzant en la Fira de Santa Tecla l'activitat de les dones pageses, de les dones que treballen a l'agricultura, així com les iniciatives empresarials d'agroturisme liderades per dones.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 7

REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 7.2. DISSENYAR I DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA MUNICIPAL DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I OCUPACIÓ QUE S'ADEQUÏ A LES CONDICIONS, SITUACIONS I NECESSITATS DE DONES I HOMES DE DIFERENTS EDATS, ORÍGENS I CONDICIÓ SOCIAL.

Accions:

A.1. Crear un servei local d'ocupació propi (valorant primer la necessitat i la viabilitat) amb els recursos necessaris que contempli les diferents vies d'inserció laboral i les necessitats específiques de dones i homes, joves i grans, autòctons/es o immigrants. Podria oferir, per exemple:

- ♦ Borsa de treball (oferta i demanda).
- ♦ Informació i orientació professional: orientació sobre els nous filons d'ocupació, etc.
- ♦ Formació ocupacional diversa (cursos ocupacionals, escoles taller, etc...)
- ♦ Acompanyament a la inserció: assessorament i suport en l'elaboració del currículum vitae, en la preparació d'entrevistes, cerca de feina, etc.
- ♦ Assessorament, seguiment i suport a dones emprenedores.
- ♦ Taula de coordinació i diàleg amb els agents econòmics del municipi.

A.2. Realitzar o promoure la realització d'activitats de formació i sensibilització adreçades al personal dels serveis d'ocupació municipals (insertora laboral...) i/o comarcals sobre gènere, igualtat d'oportunitats i mercat de treball. Per exemple:

- ♦ Sensibilitzant sobre els factors diferencials que incideixen en l'accés de dones i homes a l'ocupació i sobre la necessitat de tenir-los en compte en la concepció i prestació dels serveis.
- ♦ Formant sobre com incorporar la perspectiva de gènere en tot el procés d'acompanyament a la inserció laboral.
- ♦ Realitzant activitats d'intercanvi d'experiències en gènere i igualtat d'oportunitats amb professionals i/o organismes relacionats amb l'ocupació. Es poden fer intercanvis de bones pràctiques en informació i orientació professional no sexista, entre d'altres.

A.3. Incloure com a criteri de valoració per a la selecció del personal dels serveis ocupacionals del municipi la formació en gènere i igualtat d'oportunitats (i/o la sensibilització envers el tema).

A.4. Establir canals de comunicació i coordinació amb els agents econòmics del municipi i de la comarca (sindicats, organitzacions empresarials, organitzacions de comerciants, CFI, OTG), el Consell Comarcal, els Serveis Socials municipals, l'àrea de Joventut, entitats i grups de dones del territori, altres associacions ciutadanes, etc..., per dissenyar i implementar la política de Promoció Econòmica de Berga i així aconseguir una major eficàcia de la inserció laboral. Per exemple:

- ♦ Creant una *Taula de Promoció Econòmica i Ocupació* on participin els agents econòmics del municipi i/o de la comarca, representants municipals de Promoció Econòmica, Joventut, Serveis Socials, entitats i grups del municipi, etc... i que sigui l'encarregada de proposar, dissenyar, implementar i avaluar la política de Promoció Econòmica i Ocupació de Berga.
- ♦ Establint contactes amb entitats o persones professionals expertes en gènere i treball productiu.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Joventut
- Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 7

REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 7.3. PROMOURE UNA FORMACIÓ OCUPACIONAL EN EL TERRITORI QUE S'ADEQUÏ A LES NECESSITATS DE DONES I HOMES DE DIFERENTS EDATS I CONDICIONS I A L'OFERTA D'OCUPACIÓ DE LA ZONA.

Accions:

A.1. Crear espais de relació i coordinació amb el sector empresarial, comercial i els centres de formació ocupacional locals/comarcals per tal de detectar espais de treball per a dones i establir compromisos per tal d'ajustar la formació ocupacional de la zona a l'oferta i la demanda reals.

A.2. Impulsar la realització de cursos de formació ocupacional i de capacitació laboral que s'adaptin a les sortides laborals que ofereix l'entorn i que siguin equilibrats en relació a la participació de dones i homes, procurant trencar amb els biaixos de gènere i incrementant la presència de dones en aquelles formacions amb futur on estiguin subrepresentades, i dels homes als sectors feminitzats, sempre que tinguin veritables possibilitats d'inserció. Per exemple:

- ♦ Fent formació ocupacional relacionada amb el manteniment i la cura dels espais naturals del municipi, amb el turisme o altres sortides que ofereixi l'entorn.
- ♦ Formant les dones en oficis del sector de la construcció (carpinteria, gas/electricitat, revestiments, prevenció de riscos laborals...), ja que aquest sector és un dels que ofereix més possibilitats de feina al municipi.
- ♦ Fent difusió d'aquests cursos entre les dones.
- ♦ Garantint l'accessibilitat de les dones adequant els horaris a les seves necessitats, establint servei de cangur, etc.

A.3. Promoure la participació dels col·lectius en risc o situació d'exclusió social, i especialment de les dones en aquesta situació, en les accions de formació ocupacional i, si s'escau, fer accions específiques per aquests col·lectius de dones, donat que les seves possibilitats d'inserció laboral són molt més reduïdes. Per exemple:

- ♦ Fent accions prèvies a la formació ocupacional específica per a que coneguin la realitat laboral.
- ♦ Realitzant activitats de formació ocupacional per a dones majors de 40 anys, en àmbits relacionats amb els rols en els que han estat socialitzades amb qualitat de treball i demanda (Serveis Domiciliaris, d'atenció i de cura a les persones).
- ♦ Fent formació ocupacional específica per a dones immigrades, per a persones amb disminucions físiques o psíquiques, etc.
- ♦ Concendint beques per a la formació d'aquelles dones en situació precària.
- ♦ Establint relacions amb el Centre de Salut Mental de Berga i/o amb l'Hospital de Berga per conèixer el tipus de persones que atenen per tal de facilitar la seva inserció o reinserció en el món laboral, a través de formació ocupacional específica.

A.4. Analitzar la participació de les dones de Berga en els cursos de formació ocupacional i realitzar el seguiment dels resultats obtinguts per aquestes dones en termes d'inserció laboral.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Joventut
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 7

REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 7.4. FOMENTAR PROGRESSIVAMENT L'ACCÉS DE LES DONES AL TREBALL REMUNERAT NO SUBMERGIT, AMB QUALITAT I ELIMINANT LES BARRERES QUE EXISTEIXEN PER ACCEDIR A DETERMINATS OFICIS I CATEGORIES PROFESSIONALS.

Accions:

A.1. Informar i sensibilitzar l'empresariat del municipi sobre la necessitat i els beneficis de contractar dones per tal de que permeti la participació de les dones en aquelles ocupacions/professions en les quals estan infrarepresentades. Es pot aprofitar l'esdeveniment anual de la Fira de Maig per programar activitats d'informació i sensibilització a les empreses. Per exemple:

- ◆ Informant sobre les ajudes que existeixen per a la contractació de dones, persones joves, aturats/des de llarga durada...
- ◆ Fent xerrades de sensibilització que evidenciïn que les dones poden desenvolupar les feines on estan subrepresentades amb la mateixa qualitat que els homes i de la necessitat de trencar la segregació de gènere en determinades professions i categories professionals.
- ◆ Introduint en els criteris de valoració dels plec de contractació que es realitzin per a la prestació de serveis municipals que comporti la contractació de personal, el compromís de contractar dones.

A.2. Establir acords amb les empreses de la zona per fomentar la contractació de dones i, especialment, de les dones majors de 45 anys i totes aquelles amb més dificultats d'inserció laboral (dones amb criatures petites, dones immigrants, etc.).

A.3. Difondre entre la ciutadania informació sobre els serveis d'ocupació existents al municipi i a la comarca, utilitzant els canals adequats per a que arribi la informació a tots els col·lectius de dones. Per exemple:

- ◆ Informant sobre els recursos i ajudes existents al municipi, la comarca o la província per a la creació d'empreses i l'autoocupació.
- ◆ Informant sobre els cursos de capacitació professional existents i de les sortides professionals de cadascun d'ells.

A.4. Promoure l'autoocupació de les dones de Berga, assessorant i formant les dones que tinguin iniciatives empresarials. Per exemple:

- ◆ Impulsant la creació d'empreses o cooperatives que ofereixin servei de transport (per a persones grans, persones amb mobilitat reduïda...).
- ◆ Impulsant l'autoocupació de les dones en sectors emergents (medi ambient, turisme...).

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ☐ Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 7

REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 7.5. MILLORAR LES CONDICIONS LABORALS I PROFESSIONALS DE LES DONES OCUPADES (PRECARIETAT LABORAL, DISCRIMINACIONS A LA FEINA, ETC...), TENINT EN COMPTE ESPECIALMENT LA SITUACIÓ DE PRECARIETAT DE LES DONES IMMIGRANTS.

Accions:

A.1. Informar la ciutadania i el teixit econòmic de la zona sobre els drets i deures laborals de dones i homes, des de la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats: igualtat de tracte de dones i homes en l'accés a l'ocupació, retribucions, condicions laborals, seguretat social, etc. Per exemple:

- ♦ Fent cursets de legislació laboral adreçats a dones i homes, a empresaris i empresàries, que contemplin també els drets, obligacions i condicions laborals de les treballadores del servei domèstic
- ♦ Fent assessorament a les treballadores sobre els seus drets i deures laborals i sobre els mecanismes de denúncia que existeixen davant situacions de discriminació per raó de sexe.
- ♦ Informant les dones de l'existència dels sindicats i dels beneficis de participar-hi .

A.2. Impulsar la creació d'empreses i/o cooperatives per regularitzar el treball submergit en el qual les dones tenen una gran presència. Per exemple:

- ♦ Empreses/cooperatives dedicades a la neteja de llars, oficines, edificis diversos o a la restauració.

A.3. Promoure que des del teixit empresarial i sindical s'evitin les discriminacions laborals dona-home i es promogui la igualtat d'oportunitats. Per exemple:

- ♦ Formant i sensibilitzant a sindicalistes i delegats/des sindicals de Berga sobre les discriminacions per raó de sexe: assetjament sexual i moral, discriminació salarial, contractació temporal...
- ♦ Incentivant la contractació de dones i el desenvolupament d'accions positives a les empreses a través de subvencions, de la fiscalitat, premis, reconeixement públic creant un 'segell d'igualtat d'oportunitats' (a mode de segell de qualitat)...
- ♦ Proporcionant assessorament tècnic pel disseny i posada en marxa d'accions positives a l'empresa.

A.4. Incentivar les empreses de Berga a fer contractes fixes a aquelles dones que ja estan treballant i que tenen contractes temporals per tal de promoure l'ocupació estable de les dones treballadores.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 7

REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 7.6. FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ DE LES PERSONES DESOCUPADES EN LA VIDA SOCIAL DE BERGA, PER TAL DE MILLORAR LA SEVA QUALITAT DE VIDA.

Accions:

A.1. Conèixer i visibilitzar les característiques de la població desocupada a Berga: dones, homes, edats, origen, nivell formatiu, espais de trobada...

A.2. Informar les dones desocupades sobre els recursos disponibles i derivar-les cap a activitats que ajudin a trencar amb el seu aïllament. Per exemple:

- ◆ Cap a associacions del municipi, equipaments municipals, cursos i tallers, etc.

A.3. Crear i/o impulsar la creació de grups d'ajuda mútua per a dones desocupades per tal de fomentar el suport mutu entre dones que cerquen feina.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Promoció Econòmica
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 8

REDUÏR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE DINS EL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC I EN RELACIÓ AL TREBALL REMUNERAT

OBJECTIU ESPECÍFIC

- 8.1. AMPLIAR EL CONEIXEMENT DE LA SITUACIÓ SOCIAL DE LES DONES I ELS HOMES EN RELACIÓ AL TREBALL REPRODUCTIU I FER VISIBLES LES DESIGUALTATS.

Accions:

A.1. Incloure i/o promoure la inclusió del treball reproductiu en els estudis, informes... que es facin sobre ocupació al municipi i/o a la comarca.

A.2. Conèixer, analitzar i fer visible el grau de corresponsabilitat de les dones i els homes de Berga en les tasques familiar-domèstiques. Per exemple:

- ◆ A través de la realització d'enquestes sobre els usos del temps a dones i a homes (hi ha una proposta d'enquesta a la *Diagnosi de Gènere i Igualtat d'Oportunitats*).
- ◆ Explotant i analitzant les dades que ja existeixen sobre la participació de dones i homes en el treball reproductiu.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 8

REDUÏR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE DINS EL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC I EN RELACIÓ AL TREBALL REMUNERAT

OBJECTIU ESPECÍFIC

8.2. PROMOURE EL RECONeixEMENT I LA VALORACIÓ SOCIAL DEL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC.

Accions:

A.1. Informar i sensibilitzar la població de Berga sobre el valor econòmic i social del treball familiar-domèstic, com a eina indispensable pel manteniment de la vida. Per exemple:

- ◆ A través de campanyes informatives i de sensibilització.
- ◆ Introduint aquests conceptes en les activitats de formació ocupacional i totes les relacionades amb el món laboral.

A.2. Promoure que l'experiència en treball familiar-domèstic sigui reconeguda i valorada en l'accés a l'ocupació. Per exemple:

- ◆ Sensibilitzant a les empreses que ofereixen feina remunerada en el sector de serveis a les persones per a que valorin l'experiència en tasques domèstiques en la selecció del personal.

A.3. Sensibilitzar al teixit empresarial, comercial i sindical de Berga sobre la importància del treball familiar-domèstic en el manteniment de la resta d'activitats i treballs.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ☐ Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 8

REDUÏR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE DINS EL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC I EN RELACIÓ AL TREBALL REMUNERAT

OBJECTIU ESPECÍFIC

8.3. PROMOURE LA CORRESPONSABILITAT ENTRE DONES I HOMES EN L'ÀMBIT DOMÈSTIC.

Accions:

A.1. Realitzar activitats de formació i/o sensibilització per a tota la població del municipi sobre la necessitat i la importància de la corresponsabilitat de dones i homes, grans i joves, en les tasques i responsabilitats domèstiques, visibilitzant els beneficis que això suposa. Per exemple:

- ♦ Fent tallers o activitats per a joves, activitats lúdiques d'intercanvi de rols per als infants, on es treballin els rols de gènere per avançar en l'establiment de models familiars més equitatius i democràtics. Aquestes accions es podrien fer als centres d'educació formal i informal del municipi.
- ♦ Creant espais per a pares i mares (*Escola de pares i mares...*) que serveixin per orientar a pares i mares sobre la corresponsabilitat, com educar els fills i les filles en els principis d'igualtat, cooperació, corresponsabilitat i respecte en les relacions familiars i personals. És molt important que les AMPAS estiguin presents en el disseny i implementació d'aquesta acció.
- ♦ Fent tallers d'intercanvi de tasques i responsabilitats entre dones i homes en l'àmbit domèstic. (Proyecto AUKERA *'Talleres de intercambio de tareas y responsabilidades entre hombres y mujeres en el ámbito doméstico. Guía de Buenas Prácticas'*. País Basc).

A.2. Realitzar anualment accions formatives dirigides a homes per fomentar la seva incorporació al treball familiar-domèstic, orientades a l'adquisició i desenvolupament d'actituds, hàbits i destreses necessàries per realitzar i responsabilitzar-se de tasques domèstiques. Aquestes accions poden dirigir-se a col·lectius específics d'homes com: pares o futurs pares, jubilats, aturats, homes d'entitats, etc. Per exemple:

- ♦ Tallers d'habilitats domèstiques per a homes, que es poden incloure en l'oferta formativa del municipi o en el marc d'esdeveniments com la Fira de Maig, entre d'altres.
- ♦ Tallers per fomentar l'autonomia dels homes grans dependents, programes d'autonomia domèstica per homes en la prestació del SAD.

A.3. Realitzar anualment accions formatives dirigides a dones per fomentar la seva incorporació al treball domèstic masculinitzat: lampisteria, carpinteria, electricitat, entre d'altres.

A.4. Conèixer, difondre i intercanviar experiències que s'hagin dut a terme en altres municipis o autonomies en relació a la corresponsabilitat.

A.5. Incorporar missatges o imatges que promoguin la corresponsabilitat en totes les activitats formatives, informatives i de sensibilització que es realitzin des de l'Ajuntament. Per exemple:

- ♦ Incorporant imatges i/o missatges que afavoreixin la corresponsabilitat entre dones i homes en els materials que s'editin sobre recollida selectiva de residus, donat que és una tasca que es desenvolupa en l'espai domèstic.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

- ◆ Editant material propi de sensibilització i/o utilitzant material ja existent editat per altres administracions i/o entitats.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Ensenyament
- Joventut
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 9

PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I COMUNITARI DE LES DONES DE BERGA

OBJECTIU ESPECÍFIC

9.1. VISIBILITZAR I PROMOURE EL CONEIXEMENT DE LES CREACIONS I APORTACIONS SOCIALS I CULTURALS DE LES DONES.

Accions:

A.1. Recuperar i donar a conèixer les dones que han fet història per les seves aportacions a Berga, a Catalunya, a l'estat o a la humanitat. Per exemple:

- ♦ Posant noms de dones o d'esdeveniments relacionats amb la igualtat d'oportunitats als nous carrers, places, equipaments, premis, concursos... de la ciutat, intentant assolir un equilibri entre els noms de dones i homes. Es podria promoure també la realització de passejades per aquests indrets explicant l'aportació de cadascuna de les dones i la seva història.
- ♦ Fent exposicions, xerrades, seminaris, debats, etc... sobre les aportacions culturals i científiques de les dones, tenint en compte la diversitat d'origens (equilibrant les aportacions d'orient i occident, del nord i el sud).
- ♦ Proposant cicles per descobrir/conèixer les autores literàries (nacionals i internacionals, clàssiques i actuals) en la biblioteca del municipi.

A.2. Recuperar i donar a conèixer les aportacions que han fet les dones 'anònimes' a Berga i a la comarca. Per exemple:

- ♦ Inclouent en les exposicions i itineraris sobre la història de Berga que es fan des de l'oficina de Turisme, les aportacions i les activitats de les dones.
- ♦ Visibilitzant la vida quotidiana i els treballs de les dones de Berga mitjançant la recopilació de fotografies, històries de vida de dones de la ciutat. És important comptar amb la col·laboració de la ciutadania per dur a terme una activitat d'aquesta mena.

A.3. Recolzar les dones artistes de Berga donant a conèixer la seva obra a través d'exposicions, publicacions, concerts... Per exemple:

- ♦ Donant a conèixer a través dels espais municipals les creacions (pintura, escultura, teatre, audiovisuals...) de les dones artistes de Berga i d'arreu.
- ♦ Donant a conèixer l'obra de les dones artistes de Berga a nivell comarcal.

A.4. Incloure, en totes les activitats de difusió cultural que es duguin a terme des de l'Ajuntament, treballs realitzats per dones i aquells que reflecteixin les aportacions que les dones han fet a la cultura.

A.5. Recolzar i fer difusió (a través dels mitjans de comunicació locals...) de les competicions esportives femenines i les esportistes que destaquin al municipi.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Cultura
- Esports
- Joventut
- Participació Ciutadana
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 9

PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I COMUNITARI DE LES DONES DE BERGA

OBJECTIU ESPECÍFIC

9.2. INTRODUIR CRITERIS D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS EN LA PROGRAMACIÓ CULTURAL, LÚDICA I ESPORTIVA DE BERGA.

Accions:

A.1. Conèixer els interessos, demandes i necessitats culturals, lúdiques i esportives de les dones de totes les edats i orígens: tendències de consum, ús que fan dels espais culturals, de lleure i esportius municipals, activitats i horaris amb major presència femenina, etc..., i adequar així la programació. Per exemple:

- ♦ A través de la realització d'enquestes sobre els usos del temps a dones i a homes (hi ha una proposta d'enquesta a la Diagnosi de Gènere i Igualtat d'Oportunitats).
- ♦ A través de la realització d'enquestes entre els usuaris i usuàries de les activitats i equipaments que ja estan en funcionament.

A.2. Proposar una agenda/programació cultural des de l'IMUCBE (Institut Municipal de Cultura de Berga) amb una presència equilibrada de dones i homes tant pel que fa als creadors i creadores com en temàtica i protagonistes. Per exemple:

- ♦ Alternant obres creades i/o protagonitzades per dones i homes en la programació cultural del municipi.
- ♦ Realitzant passis de cinema de pel·lícules fetes per dones o que tractin sobre la situació de la dona des d'una perspectiva feminista.
- ♦ Garantint una presència paritària de dones i homes en els jurats que s'habilitin per a la concessió de premis artístics, literaris, musicals, científics..

A.3. Tenir en compte l'impacte diferencial en dones i en homes de la programació cultural de Berga. Per exemple:

- ♦ Mirant que la temàtica de les activitats sigui atractiva per dones i per homes.
- ♦ Tenint present que els horaris en què es duguin a terme les activitats poden impedir o afavorir la participació de unes o altres.

A.4. Crear en la biblioteca municipal un fons/àrea que inclogui publicacions relacionades amb el gènere i la igualtat d'oportunitats. Per exemple:

- ♦ Sobre pensament i teoria feminista, produccions de dones, llibres de temàtiques específiques com la coeducació, el món laboral, la política... Des de la Regidoria Promotora del Pla es pot proposar una llista de títols interessants.
- ♦ Incloure una selecció de contes i llibres de literatura infantil que tinguin en compte la igualtat d'oportunitats i no reproduïx estereotips sexistes.

A.5. Realitzar programes culturals i tallers que contribueixin a elevar el nivell cultural de les dones de Berga, el seu empoderament i creativitat, atenent a criteris d'igualtat d'oportunitats i a les necessitats dels diferents col·lectius (dones de diferents edats, nivell cultural i orígens). Per exemple:

- ♦ Realitzant campanyes, tallers d'iniciació a la lectura, tallers de premsa, tallers literaris... per incentivar l'hàbit de la lectura entre les dones, així com l'ús de la biblioteca en tots els seus serveis.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

- ◆ Realitzant tallers de producció cultural (literatura, fotografia, vídeo, cinema, teatre...) adreçats a les dones del municipi.
- ◆ Realitzant activitats d'intercanvi cultural entre dones autòctones i immigrades, activitats intergeneracionals, etc...

A.6. Promoure una producció cultural i artística que incorpori una visió no discriminatòria de la societat. Per exemple:

- ◆ Introduint en les convocatòries de subvencions dirigides a promoure activitats culturals i artístiques, criteris d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes: orientats a evitar la utilització d'elements, expressions o imatges sexistes; a potenciar la participació de les dones; a la promoció de la interculturalitat.
- ◆ Convocant concursos de tipus cultural que fomentin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

A.7. Establir un programa d'activitats esportives i lúdiques, en els equipaments esportius municipals o altres espais, que atenguin a les necessitats i els interessos de les dones, en totes les etapes del seu cicle vital. És imprescindible per això que en el disseny d'aquest programa d'activitats participin les mateixes dones. Per exemple:

- ◆ Una activitat diferent i que contribueix a l'empoderament de les dones són els cursos de defensa personal. Tot i així s'hauria de valorar l'acceptació que podria tenir aquest tipus de proposta.

A.8. Dissenyar activitats lúdiques que promoguin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, el respecte a la diversitat i la convivència. Per exemple:

- ◆ Fent una programació d'activitats de lleure infantil i juvenil en les que es tingui en compte la paritat a l'hora d'escollir les persones dinamitzadores de l'activitat i on s'utilitzin metodologies que trenquin amb l'assignació tradicional de rols a dones i a homes.
- ◆ Escollint jocs i tallers que fomentin la interculturalitat i la convivència entre nens i nenes (o adolescents i joves) immigrants i autòctons/es.

A.9. Tenir en compte totes les propostes que fem en aquest Pla a l'hora d'elaborar les propostes d'actuació en el marc del Pla d'Acció Cultural de Berga.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Cultura
- Esports
- Joventut
- Participació Ciutadana

OBJECTIU GENERAL 9

PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I COMUNITARI DE LES DONES DE BERGA

OBJECTIU ESPECÍFIC

9.3. AFAVORIR I RECOLZAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES DE TOTES LES EDATS I ORÍGENS EN ELS FETS I LA CREACIÓ CULTURAL, EN LES ACTIVITATS LÚDIQUES I ESPORTIVES.

Accions:

A.1. Incentivar la participació de les dones i d'altres col·lectius (població immigrada, per exemple), en la preparació i realització d'actes populars i així facilitar espais de relació, intercanvi i d'expressió de la diversitat. Per exemple:

- ♦ Tenint en compte la participació de les dones en esdeveniments culturals i lúdics, com ara la Patum.

A.2. Subvencionar els treballs creatius artístics realitzats per dones.

A.3. Promoure la participació de dones músiques en els festivals musicals que es duguin a terme al municipi.

A.4. Realitzar accions de sensibilització dirigides a que les dones participin en les activitats esportives del municipi. Per exemple:

- ♦ Introduint imatges de dones esportistes i informació sobre el benefici físic, psicològic i social que aporta aquest tipus d'activitat.
- ♦ Difonent entre les dones del municipi informació sobre els clubs i entitats esportives del municipi, animant-les a participar-hi.
- ♦ Fomentant la incorporació de les dones en aquells àmbits de l'activitat esportiva en les que estiguin infrarrepresentades: entrenament, direcció d'entitats esportives... a través de subvencions a la seva formació, etc.
- ♦ Incorporant la modalitat femenina en les competicions i trobades esportives que ja es duen a terme a la ciutat (curses d'atletisme, curses de bicicleta, torneigs diversos...).
- ♦ Sensibilitzant els clubs esportius de Berga i als i les professionals d'activitats físico-esportives sobre les diferències de gènere en la pràctica esportiva i sobre la importància de la participació femenina.

A.5. Promoure la creació d'equips esportius femenins i mixtes i l'organització de competicions amb modalitat de dones en totes les categories federades (sempre que sigui possible atenent als reglaments de les federacions...). Per exemple:

- ♦ Establint convenis / subvencions amb els clubs i entitats esportives per al foment d'equips femenins, sobretot en aquelles activitats considerades tradicionalment masculines i facilitar la organització de competicions femenines.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Cultura
- Esports
- Joventut

OBJECTIU GENERAL 9

PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I COMUNITARI DE LES DONES DE BERGA

OBJECTIU ESPECÍFIC

9.4. POTENCIAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN LA VIDA ASSOCIATIVA DEL MUNICIPI.

Accions:

A.1. Conèixer i difondre el grau de participació de les dones en les associacions del municipi, tenint en compte les seves edats i orígens. Per exemple:

- ♦ Sol·licitant a les associacions i entitats que rebin subvencions municipals per a la realització d'activitats culturals, lúdiques, esportives..., que en les seves memòries d'activitats facin constar la participació i les aportacions de les dones.
- ♦ Recollint en un informe/estudi l'índex de participació femenina en cadascuna de les associacions del municipi i la tasca que desenvolupen.

A.2. Promoure la creació d'algun grup de dones a la ciutat (o de grups de dones dins les entitats ja existents) i recolzar-ne la seva constitució i la seva tasca. Per exemple:

- ♦ Promovent la creació de vocalies de dones en les AAVV, fent intercanvis amb altres associacions veïnals d'altres municipis que tinguin aquest tipus de vocalies.
- ♦ Coneixent i recolzant les iniciatives i el treball dels grups de dones que ja existeixen en algunes associacions de Berga (Casal Panxo).
- ♦ Promovent la creació d'associacions de dones al municipi (de dones diverses, de dones immigrades...).

A.3. Animar les dones a participar en les associacions del municipi. Per exemple:

- ♦ Informant les dones, a través dels canals adients, de les associacions i entitats existents i de les activitats que realitzen.
- ♦ Promoure la participació de les dones immigrades en les entitats del municipi.

A.4. Promoure que les associacions del municipi incorporin la perspectiva de gènere en el seu treball. Per exemple:

- ♦ Oferint recolzament tècnic i assessorament pel desenvolupament d'activitats que promoguin la igualtat d'oportunitats per part de les organitzacions socials, polítiques i sindicals de Berga.
- ♦ Inclouent com a criteri de valoració a l'hora de concedir subvencions, la representació paritària de dones i homes en els òrgans/espais de decisió de les associacions que sol·licitin la subvenció.

A.5. Realitzar activitats d'intercanvi i coordinació entre les associacions de dones d'àmbit comarcal/local, autonòmic, estatal i internacional. Per exemple:

- ♦ Realitzant una fira d'entitats de dones d'arreu de Catalunya per difondre el treball comunitari que fan les dones i incentivar la creació d'algun grup de dones al municipi. Podria fer-se durant les dates de La Patum, ja que és la festa més important de Berga i atrau molta gent tant de Berga com d'arreu del món.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Participació Ciutadana
- Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 10

PROMOURE LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONALS, FAMILIARS I PROFESSIONALS

OBJECTIU ESPECÍFIC

10.1. PROMOURE LA RESPONSABILITAT I LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA (HOMES I DONES) I ELS SECTORS LABORALS EN LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONALS, FAMILIARS I LABORALS.

Accions:

A.1. Informar i sensibilitzar tots els sectors laborals (empreses, comerç, sindicats...) sobre la necessitat i la responsabilitat que tenen d'oferir a la població la possibilitat de conciliar les seves vides personal, familiar i laboral. Per exemple:

- ♦ Elaborant i difonent una guia de bones pràctiques en temes de conciliació entre les empreses, el sector comercial i els sindicats per a que coneguin accions que s'han portat a terme en altres indrets.
- ♦ Fent jornades d'intercanvi amb empreses i serveis que hagin implementat mesures de conciliació.

A.2. Incentivar que les empreses col·laborin en el manteniment, l'adequació o la creació de serveis sociocomunitaris que afavoreixin la conciliació dels temps: guarderies a les empreses, microbusos per accedir als polígons industrials...

A.3. Sensibilitzar i conscienciar la població i les entitats/associacions de Berga sobre la necessitat i la importància de la conciliació dels temps personals, familiars i laborals de totes les persones i de que això és responsabilitat de tots i de totes no només de les dones i de l'administració pública.

A.4. Incentivar que els permisos i llicències per maternitat/paternitat, de cura de persones dependents... siguin gaudits pels homes.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Participació Ciutadana
- Promoció Econòmica

OBJECTIU GENERAL 10

PROMOURE LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONALS, FAMILIARS I PROFESSIONALS

OBJECTIU ESPECÍFIC

10.2. POTENCIAR EL DESENVOLUPAMENT I/O ADEQUACIÓ DE SERVEIS SOCIOCOMUNITARIS I MECANISMES DIRIGITS A FACILITAR LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONALS, FAMILIARS I PROFESSIONALS DE DONES I HOMES, I INFORMAR-NE SOBRE AQUESTS.

Accions:

A.1. Conèixer les demandes i necessitats de dones i homes relacionades amb els serveis sociocomunitaris de conciliació i adequar l'oferta a la demanda (tipus de servei, horaris, accessibilitat, etc...), tenint en compte aquells serveis que més puguin contribuir a la corresponsabilitat domèstica entre dones i homes.

A.2. Establir o impulsar la creació d'espais per cuidar i atendre les criatures i persones dependents en les activitats de formació ocupacional o en les activitats lúdiques, culturals... que es desenvolupin al municipi on s'espera la presència de dones i homes amb persones al seu càrrec⁵.

A.3. Contemplar en el disseny de qualsevol programa de formació ocupacional per dones i per homes la prestació de serveis o ajuts econòmics per a guarderies, ajuts a domicili, etc..., de manera que no s'hagi d'escollir entre la promoció professional i les responsabilitats familiars.

A.4. Impulsar, recolzar i visibilitzar iniciatives civils voluntàries per a la cobertura de necessitats derivades de les tasques domèstiques que possibilitin que dones i homes gaudeixin de temps personal. Per exemple:

- ◆ Creació de grups de dones i homes per donar-se suport en les tasques domèstiques: Banc del Temps, menjadors comunitaris...
- ◆ Creació de serveis de companyia promovent la participació de les associacions de gent gran en la seva gestió i impulsant la implicació dels homes en aquest tipus de treball voluntari.

A.5. Elaborar i difondre material informatiu sobre les llicències i permisos de les que poden gaudir les persones ocupades del municipi per atendre i cuidar de persones dependents, incidint en la importància de que els homes també assumeixin la responsabilitat d'aquestes tasques de cura.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Cultura
- Participació Ciutadana
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials

---

⁵ Cal tenir present en totes les accions dirigides a afavorir la conciliació la manera en què es planteja i es transmet l'acció, ja que no es tracta només de facilitar la conciliació a les dones sinó de facilitar l'accés de les dones al món productiu i de gaudir de temps per a elles mateixes, per una banda, i de donar valor al temps familiar-domèstic per a que també els desenvolupin els homes, per l'altra. Tampoc es tracta de buscar mecanismes per "treure's de sobre les càrregues familiars", sinó perquè les persones dependents no siguin viscudes com una càrrega.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

ÀREES IMPLICADES EN EL CAPÍTOL

- Cultura
- Ensenyament
- Esports
- Joventut
- Participació Ciutadana
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials
- Comissió Interdepartamental
- Regidoria Promotora del Pla

ÀMBIT D'ACTUACIÓ VI

SALUT INTEGRAL

Gestió de la pròpia salut i adequació del sistema sanitari

L'enfoc que ha servit de marc de referència en l'anàlisi i propostes que fem entorn la salut de la població és el que contempla la salut com una entitat integral on la salut física i mental estan estretament vinculades i a més a més condicionades pel nivell social i el tipus d'activitat laboral. Perquè la salut no és tan sols qüestió de bons hàbits, sinó que l'entorn laboral, ambiental i la qualitat de l'atenció sanitària configuren un entramat complex que incideix i determina la salut de les persones.

Des d'aquesta perspectiva, existeixen diferències en la salut de la població, no només determinades per la classe social, el tipus de treball i l'accés a l'atenció sanitària, sinó també en relació al gènere. Així, per exemple, en els darrers anys la investigació mèdica contempla cada vegada més una sèrie de riscos com els psíquics tant de l'àmbit laboral com del familiar domèstic i la seva incidència en la salut física i mental, sense oblidar les diferències en la manifestació i tractament de diverses malalties en funció del sexe.

En la nostra societat, les dones desenvolupen un paper fonamental en el manteniment de la salut de les persones del seu entorn, però aquesta pràctica de cura no va acompanyada d'un exercici d'autocura. En aquest sentit, és necessari l'abordatge de mesures sanitàries i socials concretes, com és el recolzament a les cuidadores de persones malaltes i dependents.

Els grups i classes més desfavorides tenen el risc de patir un pitjor estat de salut. En aquest cas, les dones com a col·lectiu més afectat per l'atur, el treball precari i les baixes pensions es perfilen com un col·lectiu vulnerable. En raó d'això, és necessari establir una coordinació entre diversos àmbits com l'educatiu, el sanitari i els serveis socials per així perfilar línies d'actuació encaminades a la prevenció que es complementin amb les actuacions sanitàries en l'àmbit municipal. En aquest sentit, la informació i divulgació de les problemàtiques de salut més recurrents que afecten a dones i homes de forma diferencial i per grups d'edat, pot ser un dispositiu per treballar la dimensió preventiva.

En aquesta línia, l'educació sexual i afectiva requereix de ser abordada des d'una ampla perspectiva ja que la sexualitat és un espai vital on conflueixen els nivells biològic, psíquic i social. De la mateixa manera, la salut reproductiva (embaràs, part i post part) és un procés que té una dimensió social en la qual s'ha de treballar i aprofundir.

Però també existeixen altres problemàtiques de salut de marcat caràcter psicosocial com les drogodependències, l'anorèxia, la bulímia, els accidents de trànsit i la violència familiar que cal situar-les en un context sociocultural actual ja que afecten de forma diferenciada a homes i dones.

Panoràmica General de l'Àmbit d'Actuació VI

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
11. MILLORAR LA SALUT INTEGRAL¹ DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL²	11.1. Conèixer i visibilitzar la situació de les dones en relació a la salut ³ . 11.2. Desenvolupar activitats de prevenció i promoció de la salut dirigides a millorar la salut de les dones en les diferents etapes del seu cicle vital i sobre aspectes de salut específics de les dones. 11.3. Millorar les condicions de salut de la dona treballadora, tant en el treball productiu com en el treball reproductiu. 11.4. Impulsar i recolzar el desenvolupament i el manteniment del sistema de suport social. 11.5. Promoure una atenció sanitària de qualitat i d'acord amb les necessitats de les dones.

---

¹ Entenem per Salut integral aquella que contempla el benestar físic, psicològic i social de les dones.

² Etapes del cicle vital: infància, adolescència, joventut, edat adulta, vellesa.

³ Cal tenir en compte especialment aquelles problemàtiques de salut que afecten de manera diferenciada a dones i homes: morbiditat i mortalitat diferencial.

OBJECTIU GENERAL 11

MILLORAR LA SALUT INTEGRAL DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL

OBJECTIU ESPECÍFIC

11.1. CONÈIXER I VISIBILITZAR LA SITUACIÓ DE LES DONES EN RELACIÓ A LA SALUT⁴.

Accions:

A.1. Promoure la inclusió sistemàtica de la variable sexe i altres variables sociodemogràfiques i econòmiques en els registres de dades dels centres sanitaris de Berga (motius de consulta, malalties més freqüents, consultes pròpies o familiars, tractament donat). També en les enquestes o estudis sobre la salut de la població de Berga que es realitzin.

A.2. Analitzar la incidència que tenen determinades problemàtiques de salut en les dones i els homes de Berga, tenint especialment en compte la incidència diferencial. Per exemple:

- ♦ Demanant a les administracions competents dades municipals en relació a problemàtiques de salut com els trastorns del comportament alimentari (anorèxia, bulímia), les drogodependències, de salut mental o laboral, entre d'altres.

A.3. Analitzar l'ús de dones i homes dels serveis i recursos sanitaris del municipi, així com les demandes, els interessos i les necessitats d'unes i altres en relació a la seva salut.

A.4. Realitzar campanyes informatives sobre aspectes de la salut diversos, en funció de les problemàtiques presents al municipi. Per exemple:

- ♦ Sobre els riscos per a la salut dels estils de vida actuals i la seva prevenció (sedentarisme, abús de fàrmacs, abús del menjar...)
- ♦ Sobre aspectes de salut que afecten exclusiva o majoritàriament les dones (càncer de mama, menopausa, depressió, estrès, fibromiàlgia, automedicació...).

A.5. Informar, a través de campanyes, xerrades, jornades, mitjans de comunicació locals o d'altres, sobre l'afectació diferenciada que algunes problemàtiques de salut té en dones i homes i perquè. Per exemple:

- ♦ Problemàtiques com les drogodependències, la fàrmacodependència, els trastorns alimentaris, els trastorns mentals o la incontinència urinària, entre d'altres.

A.6. Identificar i donar a conèixer, a través de campanyes o d'altres activitats de difusió, els riscos per a la salut que comporten el treball domèstic, el treball remunerat i la doble jornada⁵. Per exemple:

- ♦ Fent sessions de treball conjuntes amb els sindicats, professionals sanitaris i persones expertes en salut laboral (treball remunerat i treball domèstic) per identificar els factors de risc per a la salut.
- ♦ Divulgant informació actualitzada sobre els riscos físics, psíquics i socials del treball domèstic (tant dels riscos d'accident com de malalties) al personal sanitari i a la població en general.

⁴ Cal tenir en compte especialment aquelles problemàtiques de salut que afecten de manera diferenciada a dones i homes: morbiditat i mortalitat diferencial.

⁵ Això es podria dur a terme conjuntament amb els sindicats presents al municipi.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

- ◆ Divulgant els problemes de salut laboral en professions i feines desenvolupades majoritàriament per dones i sobre els efectes dels riscos psíquics, físics o ergonòmics en les mateixes.

A.7. Incloure en l'espai relacionat amb el gènere i la Igualtat d'Oportunitats de la web de l'Ajuntament de Berga (quan existeixi) un apartat de salut i gènere. Per exemple:

- ◆ Es pot incloure informació relacionada amb la morbiditat diferencial de dones i homes, sobre activitats que es facin de prevenció i promoció de la salut de les dones, sobre associacions i entitats relacionades amb l'àmbit de la salut i que tinguin en compte la perspectiva de gènere, etc.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Educació
- Promoció Econòmica
- Sanitat / Salut Pública
- Societat de la Informació

OBJECTIU GENERAL 11

MILLORAR LA SALUT INTEGRAL DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL

OBJECTIU ESPECÍFIC

11.2. DESENVOLUPAR ACTIVITATS DE PREVENCIÓ I PROMOCIÓ DE LA SALUT DIRIGIDES A MILLORAR LA SALUT DE LES DONES EN LES DIFERENTS ETAPES DEL SEU CICLE VITAL I SOBRE ASPECTES DE SALUT ESPECÍFICS DE LES DONES.

Accions:

PER TOTES LES ETAPES DEL CICLE VITAL

A.1. Fomentar l'exercici físic entre les dones de totes les edats, informant sobre els beneficis físics, psíquics i socials que aporta. Per exemple:

- ♦ Fomentar l'exercici físic entre les adolescents als centres educatius de Berga.

A.2. Realitzar activitats per afavorir el benestar físic i psico-social i l'autoestima de les dones en totes les etapes del cicle vital. Per exemple:

- ♦ Sobre l'acceptació del cos, de la imatge, els canvis en el propi cos al llarg de la vida (arribada de la menopausa...).

A.3. Fer tallers grupals que afavoreixin l'autocura de les dones en l'aspecte físic i psicològic. Es poden fer activitats diverses per grups d'edat sobre coneixement del propi cos, etc.

A.4. Realitzar el Taller de Sexualitat que ofereix el Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona en la seva Guia de Serveis 2004 (Serveis per a la Dinamització Ciutadana-Activitats).

INFÀNCIA/ADOLESCÈNCIA/JOVENTUT

A.5. Promoure la incorporació de la perspectiva de gènere en els programes d'educació per a la salut que es duguin a terme als centres escolars. Per exemple:

- ♦ Proposant que en els programes de prevenció sobre els riscos del consum de tabac, alcohol i altres drogues no legalitzades s'incorpori l'anàlisi de les diferències en els comportaments de nois i noies.
- ♦ Sensibilitzant sobre els diferents comportaments de nois i noies en relació als hàbits alimentaris i els riscos que se'n deriven.

A.6. Realitzar un seguiment des de l'Ajuntament de les accions adreçades a joves i adolescents (Atenció individual, accions preventives d'embarassos no desitjats i malalties de transmissió sexual-MTS, accions d'educació sexual i reproductiva, interrupcions voluntàries de l'embaràs) que es fan des del Programa d'Atenció a la Dona del Centre d'Atenció Primària de Berga, per tal de poder promoure millores i adequar les actuacions a la realitat del municipi.

A.7. Desenvolupar programes de formació i educació sexual orientats a assolir un comportament sexual autònom i responsable, adreçats a la població jove i adolescent, escolaritzada o no, fora dels centres de salut, incidint en la prevenció d'embarassos no desitjats en adolescents i MTS (sida, etc...)⁶. Per exemple:

- ♦ Incorporant accions que responsabilitzin també als nois de la salut sexual i

⁶ Es pot fer un programa municipal propi o coordinar-se amb el PAD per adequar i ampliar, sis s'escau, les actuacions que ja es fan en aquest sentit.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

reproductiva de la seva parella i de la planificació.

A.8. Realitzar i promoure tallers de desenvolupament personal i planificació sexual i reproductiva per a mares i pares joves, per evitar segons i tercers embarassos no desitjats. Aquest tipus d'accions es podrien fer extensives a noies que ja han patit una interrupció voluntària de l'embaràs (IVE).

A.9. Mantenir i incrementar les accions dirigides als i les joves i adolescents així com als pares i mares, sobre el consum de drogues legals i il·legals, incidint en els aspectes clau per promoure el canvi de conducta (informació adequada a les característiques de la població, augment de la percepció de risc, responsabilitat en la pròpia salut, entre d'altres). Es poden fer a través dels centres educatius formals i no formals, els espais d'oci, etc.

A.10. Desenvolupar activitats de sensibilització sobre la importància d'una bona alimentació per tal de prevenir i fer front als trastorns del comportament alimentari. Per exemple:

- ◆ Fent xerrades o tallers dirigits a joves i adolescents.
- ◆ Informant a les famílies sobre els hàbits d'alimentació adequats (per exemple, sembla que una proporció important de nens i nenes no esmorzen prou bé o fins i tot surten de casa sense esmorzar, excès de menjar ràpid i/o precuinat, dolços i altres aliments amb alts nivells de colesterol, etc...).
- ◆ Informant a les famílies, a les AMPAS, el professorat, els monitors i monitores de lleure... sobre els riscos dels trastorns alimentaris, sobre pautes de detecció precoç i sobre la importància d'una intervenció temprana.

EDAT ADULTA

A.11. Promoure la realització d'activitats d'educació, prevenció i promoció de la salut durant l'embaràs, part i puerperi, relacionades amb la salut de la mare, del fill/a i la lactància materna.

A.12. Realitzar programes específics d'educació per a la salut adreçats a dones que s'apropen a la menopausa per informar-les sobre aquesta etapa del seu cicle vital i promoure estils de vida saludables: exercici físic adequat, alimentació equilibrada, consum de calci... És important treballar aquest fenomen com quelcom normal, no negatiu i evitant que sigui viscut com una pèrdua o un final de les relacions sexuals.

A.13. Promoure la participació de la parella en tot el procés pre i post natal a tots els nivells i en les activitats relacionades amb la menopausa. Per exemple:

- ◆ Promovent la corresponsabilitat de dones i homes en el puerperi, el part i el pospart.
- ◆ Promovent l'assistència de les parelles a les activitats d'educació durant l'embaràs, part i postpart, menopausa, etc... que es duguin a terme al municipi.

VELLESA

A.14. Realitzar cursos de salut d'autonomia personal i per aprendre a envellir dirigits a la gent gran. Per exemple:

- ◆ Sobre alimentació, medicació, incontinència urinària...
- ◆ Prevenció i tractament del dolor.
- ◆ Informació sobre els recursos i serveis socio-sanitaris existents.
- ◆ Accions preventives diverses: prevenció d'accidents a la llar, major vulnerabilitat de les persones grans davant el fred i la calor, etc.

A.15. Mantenir i reforçar, si s'escau, els recursos existents destinats al foment de l'autonomia de les persones grans: SAD, telealarmes, suport al manteniment i neteja de la llar.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Educació
- Joventut
- Serveis Socials
- Sanitat / Salut Pública

OBJECTIU GENERAL 11

MILLORAR LA SALUT INTEGRAL DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL

OBJECTIU ESPECÍFIC

11.3. MILLORAR LES CONDICIONS DE SALUT DE LA DONA TREBALLADORA, TANT EN EL TREBALL PRODUCTIU COM EN EL TREBALL REPRODUCTIU.

Accions:

A.1. Realitzar campanyes de prevenció dels problemes de salut derivats dels treballs domèstic i remunerat. Per exemple:

- ◆ Realitzant una campanya de salut laboral per millorar la salut al treball productiu i reproductiu de les dones i prevenir les depressions, els problemes cervicals i altres malalties derivades de l'activitat laboral.

A.2. Promoure, en col·laboració amb el Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA), tallers d'autoestima i altres activitats per prevenir i combatre els estats depressius i l'estrès que pateixen moltes dones, derivats dels rols que desenvolupen (treball domèstic, doble jornada, doble presència).

A.3. Introduir en l'àmbit de la formació ocupacional mòduls relacionats amb la salut laboral de dones i homes.

A.4. Sensibilitzar el teixit industrial/empresarial i comercial de Berga sobre la importància de mantenir unes condicions laborals saludables per als treballadors i les treballadores, incentivant l'aplicació de mesures correctores en aquest sentit. Per exemple:

- ◆ Informant sobre els riscos laborals específics que pateixen les dones embarassades en determinats llocs de treball.
- ◆ Proposant que les empreses de Berga incloguin la prevenció/detecció del càncer de mama en les revisions mèdiques de l'empresa, de manera voluntària per a les dones.
- ◆ Visibilitzant i informant sobre problemes de salut específics de les dones (menstruació, etc...)

A.5. Desenvolupar recursos i serveis (sobretot d'aquells que facilitin el descans) per a les persones que cuiden altres persones malaltes i/o dependents, per prevenir riscos de salut derivats de les tasques de cura.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Educació
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials
- Sanitat / Salut Pública

OBJECTIU GENERAL 11

MILLORAR LA SALUT INTEGRAL DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL

OBJECTIU ESPECÍFIC

11.4. IMPULSAR I RECOLZAR EL DESENVOLUPAMENT I EL MANTENIMENT DEL SISTEMA DE SUPORT SOCIAL.

Accions:

A.1. Fomentar la creació de Grups d'Ajuda Mútua en l'àmbit sociosanitari. Per exemple:

- ◆ Grups per a dones i famílies de dones que han patit càncer de mama.
- ◆ Espais de suport per a dones víctimes de violència domèstica.
- ◆ Grups de suport per a persones cuidadores de persones malaltes i/o dependents.

A.2. Crear i recolzar espais de suport psicosocial per a dones grans per pal·liar els efectes de la soledat i l'aïllament que moltes vegades pateixen. Per exemple:

- ◆ Establint espais de suport per a dones majors de 40 anys que facilitin l'establiment de relacions socials amb altres persones, per contrarestar l'aïllament en la llar.
- ◆ Promovent la creació d'espais o activitats intergeneracionals.
- ◆ Afavorint la creació d'espais de trobada, d'esbarjo per a la gent gran.

A.3. Establir mecanismes que facilitin/permetin la participació de les persones malaltes i cuidadores en els espais relacionals i activitats que es facin al municipi.

A.4. Promoure i recolzar iniciatives associatives i voluntàries de suport social i de promoció de la salut. Per exemple:

- ◆ Voluntariat social en tasques d'acompanyament a gent gran, persones malaltes, etc. (Això es podria encabir en la proposta de creació de Bancs del Temps que s'inclou a l'apartat de conciliació del capítol 5, Objectiu General 10).

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Joventut
- Participació Ciutadana
- Serveis Socials
- Sanitat / Salut Pública

OBJECTIU GENERAL 11

MILLORAR LA SALUT INTEGRAL DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL

OBJECTIU ESPECÍFIC

11.5. PROMOURE UNA ATENCIÓ SANITÀRIA DE QUALITAT D'ACORD AMB LES NECESSITATS DE LES DONES.

Accions:

A.1. Fer un seguiment de la qualitat de l'atenció sanitària a Berga per tal de facilitar que les institucions corresponents millorin els serveis. Per exemple:

- ◆ Detectant les necessitats i demandes de la població de Berga mitjançant processos participatius, enquestes, etc.
- ◆ Fent un seguiment especial del Programa d'Atenció a la Dona del Centre d'Atenció Primària de Berga, per coordinar i adequar actuacions i no duplicar-les.

A.2. Realitzar activitats de sensibilització i/o formació/informació dirigides als i les professionals de la salut (incloent el personal de les farmàcies de Berga). Per exemple:

- ◆ Promovent que els agents municipals que treballen en els diferents àmbits de la salut, assisteixin a jornades, tallers o altres activitats relacionades amb la salut de les dones que es duguin a terme des de les diferents administracions públiques o entitats diverses (Diputació de Barcelona, Observatorio de Salud y Mujer, CAPS, etc...)⁷. Es pot fer informant periòdicament de les activitats de les que es tingui coneixement, subscriuint-se a una llista d'emails on automàticament rebin l'agenda d'activitats sobre la temàtica.
- ◆ Promovent l'intercanvi d'experiències i projectes relacionats amb la salut de les dones entre professionals sanitaris de diferents àmbits i d'arreu del país: atenció primària, salut mental, salut laboral o altres especialitats.
- ◆ Fent xerrades o altres activitats de divulgació dels problemes de salut que afecten de forma diferenciada a dones i homes.
- ◆ Organitzant seminaris/jornades amb el personal d'atenció primària... sobre la salut de les dones, prestant especial atenció a les dones cuidadores.
- ◆ Informant i sensibilitzant al personal sanitari sobre les característiques i necessitats específiques de les persones nouvingudes en relació a la salut, tenint en compte les diferències entre dones i homes, per tal que les tinguin en compte en el seu treball diari.
- ◆ Dotant als agents sanitaris de recursos i informació sobre els diferents tipus de violència que pateixen les dones en les diferents etapes del cicle vital (violència dins l'àmbit domèstic, violència sexual o violència psicològica) i com afecta la seva salut.

A.3. Impulsar la coordinació i el treball conjunt entre els agents sanitaris i sociosanitaris, les entitats i associacions per millorar l'atenció a la salut de les dones. Per exemple:

- ◆ Creant una Taula Sociosanitària formada per representants dels àmbits sanitaris i socials de Berga per tal de dissenyar una actuació conjunta en matèria de salut pública (prevenció, promoció i atenció de la salut de la població del municipi).

⁷ En aquest sentit seria interessant promoure la participació d'agents municipals en el Posgrau 'Vida Quotidiana i Salut des d'una perspectiva de gènere' que ofereix el Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home en la seva Guia de Serveis 2004 (Serveis per a Professionals Municipals-Formació).

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

Aquesta taula hauria de tenir en compte totes les propostes que es formulen en aquest Pla en relació a la salut de les dones.

- ♦ Creant o impulsant la creació d'altres espais de reflexió, debat, acció conjunta entre els i les professionals i persones implicades en l'àmbit de la salut de Berga.
- ♦ Fer reunions periòdiques amb els i les responsables dels Centres de Salut de Berga per establir pautes d'actuació que vagin encaminades a millorar la salut de les dones.

A.4. Crear un canal d'informació/formació permanent sobre salut "Escola Ciutadana de Salut", on participi qualsevol àrea municipal relacionada amb la salut (Medi Ambient, Promoció Econòmica, Serveis Socials, etc...) per prevenir i atendre de forma integral la salut de la població, tenint especialment en compte la salut de les dones, en totes les etapes del seu cicle vital. A través d'aquesta escola es podrien dur a terme la majoria d'accions que proposem al llarg d'aquest capítol.

A.5. Tenir en compte la veu de les dones a l'hora de desenvolupar estratègies de millora de l'atenció sanitària. Per exemple:

- ♦ Establint mecanismes participatius en qualsevol actuació relacionada amb la millora de l'atenció sanitària de Berga.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- Educació
- Esports
- Medi Ambient
- Promoció Econòmica
- Serveis Socials
- Sanitat

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

ÀREES IMPLICADES EN EL CAPÍTOL

- Educació
- Esports
- Joventut
- Medi Ambient
- Participació Ciutadana
- Promoció Econòmica
- Sanitat / Salut Pública
- Serveis Socials
- Societat de la Informació
- Comissió Interdepartamental
- Regidoria Promotora del Pla

GLOSSARI

1. ACCIÓ DIFERENCIADORA

El principi d'igualtat no és contrari al reconeixement legal de la diferència de tracte quan aquesta està fonamentada en una base objectiva, raonable, racional i proporcional. El principi d'igualtat consagrat en la Constitució **no significa** que sempre i en tots els casos s'ha de realitzar un **tracte uniforme**. La idea d'igualtat es desprèn de la dignitat i naturalesa de l'ésser humà. El tractament diferenciat no serà injustificat quan no afecti aquesta dignitat.

L'acció diferenciadora **adjudica beneficis** a col·lectius de manera diferenciada a partir de les seves característiques distintives rellevants, per posseir característiques molt singulars que els diferencien. Justament la seva pretensió és **fer efectiu l'accés igualitari a drets socials** a través d'un tractament diferent de situacions fàctiques que també són diferents.

L'adopció de mesures diferenciadores per a la igualtat ve determinada per la seva conveniència o oportunitat política, social o econòmica per corregir les disparitats en gaudir o accedir als drets i avantatges socials. El precepte diferenciador no conté efectes perjudicials o excloents pels altres col·lectius, sinó que es tracta d'una **ampliació de garanties i hi ha una justificació d'interès públic per adoptar la mesura**.

Es tracta d'atorgar una **major protecció o garantia a grups minoritaris o en situacions** especials que es troben relegats en l'accés, en igualtat de condicions, a les mateixes oportunitats, mitjançant normes o regles tenint en compte les particularitats rellevants, la concurrència de circumstàncies o elements diferenciadors aptes per determinar un règim especial. La finalitat és la igualtat material entre les **persones considerades individualment**.

Les polítiques de diferenciació per la igualtat són habituals en les polítiques públiques: es promou la radicació d'indústries en zones deprimides; en l'àmbit impositiu s'atribueixen diferents càrregues fiscals depenent del nivell d'ingressos; es reglamenten exencions en béns de primera necessitat; s'atorguen beques per motius de necessitat econòmica; etc. La possible inclusió o exclusió d'aquestes mesures respon només a criteris d'oportunitat i conveniència política, social o econòmica, no a qüestions de constitucionalitat.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

2. ACCIÓ POSITIVA

LES ACCIONS POSITIVES SÓN UNA FORMA DE DIFERENCIACIÓ PER A LA IGUALTAT. Si es tracta de la mateixa manera als desiguals es perpetua la desigualtat. **Per acabar amb la desigualtat, o per impedir que les actuals formes de desigualtat es reproduïxin, és necessari tractar de forma desigual als desiguals.**

El Consell d'Europa la defineix com "Estratègia dirigida a establir la igualtat d'oportunitats a través de mesures que permeten contrarestar o corregir discriminacions que són el resultat de pràctiques o sistemes socials".

L'objecte de l'acció positiva és, genèricament, l'establiment de la **igualtat de fet** entre un grup dominant i un **grup discriminat**. Són **mesures temporals** que imposen mesures diferenciadores directament encaminades a privilegiar determinats grups minoritais o considerats minoritaris, per assegurar la igualtat d'oportunitats.

3. ANDROCENTRISME

L'home com a mesura de totes les coses. Això significa que la visió del món així com l'enfocament d'un estudi, anàlisi o investigació es fa només des de la perspectiva masculina i utilitzant els resultats com vàlids per totes les persones siguin homes o dones.

Visió del món i de les coses on l'home és el centre referent, invisibilitzant la dona. L'home és el genèric, i la dona és vista com un subgrup d'aquest genèric, creant així un imaginari col·lectiu totalment patriarcal.

"Una visió androcèntrica presupone que la experiència masculina seria la universal, la principal, la referencia o representació de la humanitat, obviando la experiència femenina".

"Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica"

4. ASSETJAMENT MORAL

Situació en la que una persona o grup de persones exerceix una **violència psicològica extrema** de forma sistemàtica durant un període de temps prolongat sobre una altra persona en una posició dèbil; **es repeteix i perllonga en el temps**.

"És un procés destructiu consistent en una **sèrie d'accions hostils** que considerades de manera aïllada podrien semblar anodines però que en repetir-se de manera constant tenen efectes perversos".

"**Maltracte verbal i modal que de manera continuada i deliberada** rep una persona per part d'una altra o unes altres que es comporten amb ella de manera cruel amb **l'objecte** d'aconseguir la seva **aniquilació o destrucció psicològica**".
Piñuel i Zabala.

"Agressió reiterada a la llibertat de (costums, comportaments, actituds...). Comportament intencionat que provoca molèstia psicològica a alguna persona".

5. ASSETJAMENT SEXUAL

Comprèn tot comportament sexual, sigui verbal o físic, no desitjat per la persona assetjada, dut a terme en diferents espais de la vida quotidiana aprofitant-se d'una situació de superioritat o domini que repercuteix en les condicions de l'entorn, fent-lo hostil, intimidatori i humiliant. És una expressió més de les relacions de poder que exerciten els homes vers les dones.

(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

Malgrat reconèixer la gran diversitat de casos que pot enquadrar-se en aquest concepte, es defineix com aquell comportament de persecució o de desencoratjar a una persona ocasionant-li molèsties a través de proposicions de naturalesa sexual que resulten ofensives per la víctima. Requereixen dos factors fonamentals:

- ◆ una manifestació física o verbal evident de contingut sexual o libidinós, immediat o mitjançant insinuacions que no pot constituir una conducta amistosa o una actitud amorosa.
- ◆ la negativa per part de la víctima afectada al sosteniment d'aquesta situació a través d'actes que reflecteixin el rebuig a l'actitud del subjecte actiu (si no existeix l'explícita i absoluta negació de mantenir aquestes situacions per part de la víctima, jurídicament pot considerar-se que allò ofensiu per una persona, per una altra pot ser només incòmode i per una tercera absolutament indiferent).

6. COEDUCACIÓ

Mètode educatiu que parteix del principi d'igualtat entre els sexes y la no discriminació per raó de sexe. Coeducar significa educar conjuntament a nenes i nens en la idea que hi ha diverses mirades i visions del món, diferents experiències i aportacions fetes per dones i homes que han de conformar la cosmovisió col·lectiva i sense les quals no es pot interpretar ni conèixer el món ni la realitat. Coeducar significa no establir relacions de domini que supeditin un sexe a l'altre, sino incorporar en igualtat de condicions les realitats i la història de les dones i dels homes per educar en la igualtat des de la diferència.

És molt important no identificar l'escola coeducativa amb l'escola mixta. La segona es limita a "ajuntar" en les aules a nenes i nens, incorporant a les alumnes al món dels homes i deixant fora del món acadèmic tot allò que té a veure amb el món i la història de les dones. L'escola coeducativa necessàriament ha de plantejar-se la presència real de les dones – i no només en les aules- tant en relació a l'organització i gestió del sistema educatiu i dels centres escolars com a la relació i interacció entre l'alumnat i el professorat, als currículums, al llenguatge, a les programacions de l'aula i als materials i llibres de text.

Mujer y Educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia. Editorial Graó. Barcelona, 2002. Pág. 224

7. CONCILIACIÓ DE LA VIDA FAMILIAR I LABORAL

Possibilitat de comptabilitzar els dos àmbits de la vida de qualsevol persona: la família i el treball. La tradicional divisió sexual del món va portar a un diferent i desigual repartiment dels papers que corresponen a dones i homes. Així, les dones s'han vist relegades a l'àmbit de la família mentre que els homes s'han apropiat del món del treball. Les responsabilitats familiars han suposat un fre per a que les dones accedeixin als món del treball i puguin desenvolupar una carrera professional. Les dones que treballen fora de casa solen desenvolupar el que es denomina: "doble jornada": el treball derivat de les responsabilitats familiars més el treball de la professió que exerceixen. A tot això s'uneix el baix reconeixement social que tenen les tasques familiars i que suposa una infravaloració de les feines tradicionalment femenines. Per una altra part, l'assignació en exclusiva a les dones de les responsabilitats familiars disminueix les possibilitats de relació social i les situa en el àmbit privat, sent el món públic casi sempre exclusiu dels homes.

El problema de la conciliació entre la vida familiar i professional és una de les majors dificultats per a que les dones assoleixin la igualtat real amb els homes en el camp professional i per a que puguin participar activament en la vida pública, entesa aquesta com el camp de les relacions socials (oci, política, social). La principal solució que s'apunta és la "corresponsabilitat" entesa com el repartiment equitatiu entre dones i homes en el si de la parella de les responsabilitats derivades de la vida familiar (tasques domèstiques, cura de persones depenents – siguin menors o persones grans -, etc.).

Mujer y Educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia. Editorial Graó. Barcelona, 2002. Pág. 224-225

8. CONTRACTE SOCIAL DE GÈNERE

Conjunt de pautes implícites i explícites que regeixen les relacions entre homes i dones, segons les quals s'atribueixen a uns i altres diferent treball i valor, responsabilitats i obligacions. Aquesta situació s'articula a tres nivells: l'estructura cultural (normes i valors socials); les institucions (sistemes de protecció a la família, educatiu i d'ocupació, etc.) i els processos de socialització (principalment en el sí de la família però no únicament).

9. CULTURA PER LA PAU, CULTURA DE LA COOPERACIÓ

Són totes aquelles pràctiques que possibiliten l'eliminació de la violència estructural i de gènere a partir de la superació de les diferències de classe, de sexe o gènere, d'ètnia, de països pobres enfront de països rics, etc., tot buscant un lloc de trobada i de treball des de la complicitat, la solidaritat i la cooperació.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

10. DESIGUALTAT DE TRACTE

Procedir, actuar arbitrària i sistemàticament de manera diferenciada a partir de l'existència de característiques o factors diferents que té com a **conseqüència majors o menors beneficis** per part d'un col·lectiu respecte els altres, **sense tenir en compte la intenció**.

Pràctiques, accions diferenciades històricament molt arrelades que **han situat a sectors de la població en posició no només desavantajosa sinó obertament contràries a la dignitat de les persones** tant per l'acció dels poders públics com per la pràctica social.

Distincions i diferenciacions basades en factors immutables que l'ordenament catalana cataloga com a prohibides.

No sempre la desigualtat de tracte és il·lícita: el tractament divers de situacions distintes pot venir fins i tot exigít, en un Estat social i democràtic de dret, per fer efectius els valors que la Constitució consagra amb el caràcter de superiors de l'ordenament jurídic com són la justícia i la igualtat, i atribueix a més als poders públics la promoció de les condicions perquè siguin reals i efectius. (STC 34/1981, de 10 de novembre 1981).

11. DISCRIMINACIÓ

Tractar a una persona de manera desigual, amb conseqüències perjudicials, per pertànyer a un grup concret o per tenir una semblança comuna diferenciadora. Es discrimina el subjecte per la seva pertinença a un col·lectiu considerat minoritari, no tant per nombre com per menys poder.

12. DOBLE PRESENCIA / DOBLE JORNADA

La **dobla presència** afecta les dones quan treballen fora de la llar i significa que aquestes dones, malgrat que fan una feina remunerada, es continuen ocupant de la major part del treball reproductor (familiar domèstic) que, en la quotidianitat, es tradueix a fer simultàniament el rol d'assalariada i **el rol** de mestressa de casa en un mateix espai de temps i jornada.

Aquesta situació no s'ha de confondre amb l'anomenada **dobla jornada**, que consisteix a fer la jornada **laboral** i un cop finalitzada dedicar-se a les tasques de la llar, sinó que més aviat es refereix al fet que les dones, a causa d'una repartició del treball familiar escassa, es veuen abocades a estar **pendents de la responsabilitat familiar**, encara que estiguin en el seu lloc de treball.

13. EMPODERAMENT

Terme sorgit en la Conferència Munidal de les Dones a Beijing (Pekí) per a referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Aquesta expressió també incideix en una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat com a persona. Parteix de perspectives que enfoquen en el gènere i és vist com part del propi procés d'avanç cap a l'equitat de gènere.

(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

14. ESPAI DOMÈSTIC Vs PRIVAT

ESPAI DOMÈSTIC

S'identifica amb l'àmbit reproductiu, amb l'espai d'"inactivitat" on té lloc la cura, els afectes i la criança de les persones dependents, és a dir, és on es cobreixen les necessitats personals. És l'espai on tradicionalment s'ha col·locat a les dones.

ESPAI PRIVAT

És l'espai i el temps propi que no es dona a altres persones, que es procura per a si mateixes allunyades de l'espai domèstic i del públic on les persones es cultiven per projectar-se després en l'àmbit públic.

Com assenyala Soledad Murillo: "És el lloc del temps singular, d'allò propi, la condició d'estar amb un mateix de manera crítica i reflexiva; és el culte a la individualitat i respon a la qualitat d'ocupar-se de si mateix" Aquesta autora ha posat de manifest com la privacitat és una parcel·la gaudida principalment pels homes. En el cas de les dones tendeix a confondre's amb l'espai domèstic, furtant aquest espai per una mateixa.

(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

15. ESPAI PÚBLIC

S'identifica amb l'àmbit productiu de l'activitat, on es desenvolupa la vida laboral, social, política i econòmica; és el lloc de participació en la societat i del reconeixement. Aquest espai és en el que s'han col·locat tradicionalment els homes.

(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

16. ESTEREOTIPS

Conjunts de clixés, idees prejudiciades per les que s'adjudiquen característiques a les persones que formen un grup. Són simplistes, uniformitzen les persones.

Conjunt d'idees que un grup o una societat obté a partir de les normes o els patrons culturals prèviament establerts.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

17. IGUALTAT (DE DRETS / GÈNERE / FET / OPORTUNITATS ENTRE HOMES I DONES.)

IGUALTAT

Valor jurídic fonamental legitimador dels drets humans, la realització social efectiva de la qual suposa l'absència de qualsevol discriminació cap a qualsevol subjecte de dret.

IGUALTAT DE DRET

Igualtat formal davant la llei. **Equiparació d'homes i dones mitjançant mesures legislatives.** En els països europeus de règim democràtic no és fins després de la I Guerra Mundial que es restaura el principi d'igualtat davant la llei i es reconeix el dret a l'educació, al treball remunerat, i al vot per a les dones.

A Espanya el principi **d'igualtat de dret, legal o formal**, no s'estableix fins la Constitució de 1978.

IGUALTAT DE GÈNERE

La igualtat de gènere s'entén com **una relació d'equivalència** en el sentit que les persones tenen el mateix valor, independentment del seu sexe entre altres atributs i que per això són iguals. Per Cèlia Amorós "la igualtat de gènere és el concepte normatiu regulador d'un projecte feminista de transformació social".

La idea d'igualtat ha estat protagonista durant anys en la majoria de les reivindicacions de dones i dels moviments de dones. El principi d'igualtat home/dona és dels que menys ha evolucionat en quant el que significa de reconeixement dels drets i llibertats fonamentals. A cap lloc del món el tractament de les dones s'ha equiparat als homes.

IGUALTAT DE FET

Paritat entre homes i dones real i efectiva. Només amb la promulgació de la igualtat legal no és suficient per canviar els costums i les estructures de desigualtat. Fita que es proposa l'acció positiva a través d'incidir de manera activa i intencional per contrarestar les desigualtats de partida reals.

IGUALTAT D' OPORTUNITATS ENTRE HOMES I DONES

Fonamentat en el principi d'igualtat, constitueix la garantia que homes i dones puguin participar en diferents esferes (econòmiques, polítiques, participació, presa de decisions, etc.) i activitats (educació, formació, ocupació) sobre bases d'igualtat.

(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

"Camp de jocs equilibrat" de manera que homes i dones tinguin possibilitats similars d'utilitzar, d'intervenir i de progressar en la vida social, econòmica, política, cultural, etc".

(Emakunde)

Opció estratègica orientada a avançar en l'equitat de gènere. Es fixa en la posició i relació dels gèneres. En l'acció governamental es tradueix en polítiques públiques d'igualtat d'oportunitats.

18. MEDIACIÓ

La tasca de mediació significa acompanyar/mitjançar en els processos de resolució de conflictes personals, familiars, polítics i socials per ajudar, d'aquesta manera, a trobar solucions compartides per les parts implicades en el conflicte.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

19. PLA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Els Plans per a la Igualtat d'Oportunitats són un tipus particular de polítiques de gènere el propòsit de les quals és afectar les diferents dimensions de la discriminació per aconseguir la igualtat real substantiva entre dones i homes.

Estratègies encaminades a aconseguir la participació activa de les dones en tots els àmbits a través de la definició de línies estratègiques i l'establiment d'objectius concretats en actuacions a curt i mig termini. Impliquen a diferents agents institucionals i socials. Segons el seu àmbit territorial d'acció són plans d'igualtat comunitaris, estatals, autonòmics, locals, etc.

Els Plans per a la Igualtat d'Oportunitats no es limiten a abordar les conseqüències de la discriminació sexual i orienten l'acció de l'Estat a impulsar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes actuant sobre les condicions, de manera que permeti l'abast equitatiu entre els gèneres de resultats de desenvolupament com a subjectes actius.

Operant simultàniament en diferents àmbits implicats per canviar la posició desavantajosa de les dones: transformar la posició de les dones en el mercat de treball implica actuar també en els àmbits de la família, l'educació, mitjans de comunicació, etc.

20. PLA INTEGRAL PER LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Conjunt d'objectius i accions amb la finalitat d'incorporar la visió de gènere a totes les polítiques i que operen en totes les àrees municipals. És molt important que després de definir i implementar el pla, es faci l'avaluació dels objectius assolits i i un anàlisi del perquè dels no assolits.

21. POLÍTICA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Les polítiques d'igualtat són mesures elaborades amb el propòsit de corregir o compensar les situacions de desigualtat i discriminació, contrarestar en la pràctica els efectes de la socialització de gènere i de garantir un model social igualitari, millorant la situació de les dones en qualsevol àmbit i contribuir a la reducció de la desigualtat de fet existent entre dones i homes.

Són mesures de caràcter temporal, aplicables mentre persisteix el problema o situació de desigualtat a combatre. Contenen una declaració d'objectius i inclouen compromisos operatius relacionats amb la garantia de la igualtat i amb l'impacte del desenvolupament.

No sempre van dirigides exclusivament a les dones; també poden anar dirigides a canvis en les relacions entre gèneres, a canvis necessaris en el gènere masculí, canvis en espais concrets, etc.

22. POLÍTICA INTEGRAL

Política que pren com a base la vida de les persones considerada en la seva globalitat. En conseqüència, evita separar àmbits, i el que busca és abordar la realitat com un tot i destacar les interrelacions entre tots els àmbits.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

23. PRINCIPI D'IGUALTAT

Posició que defensa que cal avançar cap a un similar accés al control, influència i direcció dels esdeveniments que afecten a la vida d'un/a mateix/a. També defensa la similitud de drets, obligacions, responsabilitats, tracte, protecció i recompenses per tots els membres d'una societat.

24. ROL

Model de comportament que, en una societat determinada, hom espera d'una persona en relació al seu estatus.

Conjunt de funcions, tasques, responsabilitats i prerrogatives que es generen com expectatives/exigències socials i subjectives: una vegada assumit el rol per una persona, l'entorn exigeix que l'acompleixi i sanciona el seu no compliment. Generalment la pròpia persona l'assumeix i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'ell.

(Emakunde).

25. SEGREGACIÓ

Separar entre sí a persones en base a les seves diferències, assignant-los estatus socials o legislatius, diferenciats i de diferent nivell.

26. SEGREGACIÓ DE L'OCUPACIÓ

Quan parlem de segregació de l'ocupació fem referència a la concentració de les dones en determinades ocupacions i/o famílies professionals que, generalment, es caracteritzen perquè el valor associat a elles i la seva remuneració són menors. La segregació pot ser **horitzontal**, quan la concentració es produeix en determinades ocupacions o famílies professionals; i **vertical**, quan les dones es concentren en llocs de baixa responsabilitat.

27. SEXE / GÈNERE

SEXE

Atribut innat de les persones determinat per la naturalesa, immodificable i evident que estableix diferències físiques, biològiques, anatòmiques que diferencien homes i dones; mascles i femelles.

GÈNERE

Atribut determinat culturalment i socialment, modificable, susceptible d'aprendre's i per tant de desaprendre's a través del qual s'assignen diferències psicològiques i de comportament; de rols i de valors.

"El gènere fa referència a les relacions entre homes i dones basades en els rols definits socialment i que s'assignen a un o altre sexe. El contingut del terme "gènere" ha evolucionat, diferenciant-se de la paraula "sexe" per expressar la realitat de que la situació i els rols de les dones i els homes són construccions socials subjectes a canvi".

Conferència de les Dones de Nacions Unides, Pequín 1995.

El gènere és una construcció sociocultural dels sexes biològics i varia segons el tipus de cultura i societat i, també, segons l'època històrica.

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BERGA

28. SOSTRE DE VIDRE

Fa referència a les barreres invisibles objectives o subjectives i invisibles que es troben les dones en un moment determinat del seu desenvolupament en l'àmbit públic. Una vegada arribat a aquest punt molt poques dones passen aquesta barrera, quedant estancades les seves carreres professionals, polítiques i posant fre al seu accés als àmbits de decisió. Les causes provenen del prejudici sobre la capacitat de les dones per exercir, acomplir llocs de responsabilitat. També influeix la seva disponibilitat minvada per l'assignació exclusiva de les responsabilitats familiars, domèstiques i de cura.

(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

29. TRANSVERSALITAT

Concepte utilitzat per traduir el concepte anglosaxó de "mainstreaming". Significa considerar la igualtat d'oportunitats entre els homes i les dones d'una manera transversal, és a dir, en les polítiques de tots els àmbits (urbanisme, medi ambient, ocupació, salut, educació, cultura i participació ciutadana) i no solament treballar aquest tema adreçat específicament a les dones.

Comporta la necessitat d'establir vies de comunicació i acció entre agents diversos (sectors i serveis de l'Ajuntament, altres Administracions Públiques, iniciativa social, iniciativa privada) al voltant d'uns objectius comuns i articular, d'aquesta manera, l'acció municipal. Per fer-ho, es necessita una coordinació capaç de sumar els esforços i les sinèrgies dels agents implicats.

30. TREBALL PRODUCTIU / TREBALL REPRODUCTIU

Treball productiu: El treball remunerat que produeix béns i serveis .

Treball reproductiu: Treball no remunerat que consisteix en la recuperació i atenció de les forces de treball productiu i de la cura de les persones dependents, la llar i la família.

31. VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Tot acte de violència basat en el gènere que té com a resultat possible o real un dany físic, sexual o psicològic, incloses les amenaces, la coerció o la privació arbitrària de llibertat, tinguin lloc aquests fets en la vida pública o en la privada. Afirmar que es tracta d'una vulneració dels drets humans fonamentals, que impossibilita el ple desenvolupament de les dones i de la democràcia i que és una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre els homes i les dones.

IV Conferència Mundial de les Dones de Nacions Unides (Beijing, 1995).

32. VIOLÈNCIA DOMÈSTICA / FAMILIAR

És una de les formes que pot adoptar la violència de gènere i fa referència a totes les formes de relacions abusives que es donen entre els membres d'una família. Per abús s'entén tota aquella forma d'interacció, emmarcada en un context de desequilibri de poder que, per acció o omissió, ocasiona dany físic o psicològic a altres membres de la relació. Té diverses formes de manifestació —física, psicològica, sexual, emocional o econòmica— i pot afectar diferents membres d'una mateixa unitat familiar (dones, nens/nenes, gent gran).

33. XARXA

Una xarxa està constituïda per un conjunt de persones, entitats o institucions que de manera formal o informal mantenen una comunicació i una interacció per intercanviar informació, opinions i cooperar en l'acció sobre algun tema o procés. Es caracteritza per tenir una organització horitzontal, sense jerarquies. És a dir, que no sobresurt cap persona o entitat com a cap, sinó que la presa de decisions s'elabora en conjunt i amb la participació de tots o gairebé tots els membres que constitueixen la xarxa, ja que qualsevol membre pot fer propostes i tenir iniciatives que es consideren pertinents o necessàries.

BIBLIOGRAFIA

1. I PLAN MUNICIPAL PARA LA IGUALDAD DE OPORTUNIDADES ENTRE MUJERES Y HOMBRES. AJUNTAMENT DE VALÈNCIA. Regidoria de Benestar Social i Solidaritat.
2. I PLAN FORAL PARA LA IGUALDAD DE OPORTUNIDADES ENTRE MUJERES Y HOMBRES EN ÁLAVA. Diputación Foral de Álava. Mayo 1999.
3. I PLAN PARA LA IGUALDAD DE OPORTUNIDADES ENTRE MUJERES Y HOMBRES: PORTUGALETE, 2003-2006.
4. II PLAN DE IGUALDAD DE OPORTUNIDADES PARA LAS MUJERES DE AVILÉS (ASTURIAS)
5. III PLAN DE ACCIÓN POSITIVA PARA LAS MUJERES EN LA COMUNIDAD AUTÓNOMA DE EUSKADI – Enfoque de Género en las Políticas Públicas. EMAKUNDE – Instituto Vasco de la Mujer.
6. *'EL DEBAT SOBRE LA CONCILIACIÓ OCUPACIÓ-FAMÍLIA DINS EL MARC DE LA UNIÓ EUROPEA'*. Cristina Brullet i Tenas. Universitat Autònoma de Barcelona. Octubre del 2002.
7. INTRODUCCIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL PLA ESTRATÈGIC DE MONTCADA I REIXAC. Ajuntament de Montcada i Reixac. Any 2004.
8. PLA D'ACCIÓ PER LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE HOMES I DONES – SANT PERE DE RIBES. Abril 2002.
9. PLA D'ACCIÓ PER LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE HOMES I DONES. Torelló, març del 2002.
10. PLA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS. AJUNTAMENT DE MATARÓ. Regidoria de Joventut i Dona.
11. PLA MUNICIPAL D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS PER DONES I HOMES A RUBÍ. Any 2004.
12. PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A MONTGAT. Any 2002.
13. PLAN DE IGUALDAD DE OPORTUNIDADES ENTRE MUJERES Y HOMBRES DE PINTO (1999-2002).
14. PLAN MUNICIPAL DE IGUALDAD DE OPORTUNIDADES PARA LAS MUJERES DE GETXO 1999-2002.

COMISSIÓ INTERDEPARTAMENTAL D'ELABORACIÓ DEL PLA

NOM I COGNOM

REGIDORIA/ÀREA

Josep Alberich	Esports
Carme Barniol	Grup polític CIU
M ^a Lourdes Bover	Promoció Econòmica i Personal
Ramon Burniol	Serveis Informàtics
Ramon Camps	Alcaldia
M ^a Alba Capdevila	Serveis Socials
M ^a Antònia Carrasco	Sanitat i Àrea Promotora del Pla
Jordi Culell	Urbanisme i Serveis Tècnics
Ramona Dachs	Àrea Promotora del Pla
Andreu Escobet	Medi Ambient, Serveis i Festes
Oscar Gonzalez	Secretaria
Jaume Huch	Joventut, Societat de la Informació i Noves Tecnologies
Josep Ramon López	Participació Ciutadana i Obres
Mònica Puigpiquè	Servei Ocupa't (P. Econòmica)
Fermí Riu	Comunicació/Premsa
Josep M. Salat	Cultura
Encarna Sánchez	Educació
Paqui Urbano	Serveis Socials, Educació
Fina Vizquete	Polícia Local
Josep Xoy	Cultura, Turisme